

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड— ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी
स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे CBCS Pattern
नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष
२०१७-१८ पासून लागू करण्याबाबत.

परिपत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक ३ मे २०१७ रोजी संपन्न झालेल्या ३८व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील विषय क्र.१२४/३८-२०१७ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे खालील विषयांचे C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून लागू करण्यात येत आहेत.

- १) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—इंग्रजी (अनिवार्य, द्वितीय भाषा अतिरिक्त, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- २) बी.ए.—हिंदी (ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ३) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—कन्नड (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ४) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—मराठी (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ५) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—पाली (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ६) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—संस्कृत (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ७) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी./बी.एफ.ए./बी.एस.डब्ल्यू—उर्दू (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ८) बी.ए.—फॅशन डिझाईन—द्वितीय वर्ष
- ९) बी.ए.—अर्थशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १०) बी.ए.—भूगोल—द्वितीय वर्ष
- ११) बी.ए.—इतिहास—द्वितीय वर्ष
- १२) बी.ए.—मानव हक्क—द्वितीय वर्ष
- १३) बी.ए.—ग्रंथालय व माहितीशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १४) बी.ए.—जनसंवाद व पत्रकारिता—द्वितीय वर्ष
- १५) बी.ए.—सैनिकशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १६) बी.ए.—तत्त्वज्ञान—द्वितीय वर्ष
- १७) बी.ए.—राज्यशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १८) बी.ए.—मानसशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १९) बी.ए.—लोकप्रशासन—द्वितीय वर्ष
- २०) बी.ए.—समाजशास्त्र—द्वितीय वर्ष

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,

विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.

जा.क्र.: शैक्षणिक—०१/परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/८४

दिनांक : ०७.०६.२०१७.

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, यू.जी.सी. कक्ष, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वाक्षरित / —
उपकुलसचिव
शैक्षणिक (१—अभ्यासमंडळ) विभाग

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड
'ज्ञानतीर्थ', विष्णुपुरी, नांदेड

बी. ए. द्वितीय वर्ष (ऐच्छिक हिंदी) सी.बी.सी.एस. एवं सत्र पद्धति

जून - २०१७ से प्रारंभ

कला एवं मानवशास्त्र तथा सामाजिक शास्त्र शास्त्रा
बी. ए. द्वितीय वर्ष (ऐच्छिक हिंदी) सी. बी. सी. एस. पद्धती प्रारूप

सत्र		प्रश्न पत्र	तासिकांए / सप्ताह	कुल तासिकांए	निरंतर मूल्यांकन अंतर्गत	विश्वविद्यालयीन परीक्षा	कुल अंक	श्रेयांक credits)
सत्र - ३ Semester - III	ऐच्छिक हिंदी - V	मध्ययुगीन कविता प्रश्न पत्र - V	४	५५	३५	४०	७५	३
	ऐच्छिक हिंदी - VI	निबंध तथा कथेतर गद्य - VI	४	५५	३५	४०	७५	३
	हिंदी कौशल विकास प्रश्न पत्र - I		३	४५	२५	२५	५०	२
		तृतीय सत्र की स्थिति	११	१५५	९५	१०५	२००	८
सत्र - ४ Semester - VI	ऐच्छिक हिंदी - VII	मध्ययुगीन कविता प्रश्न पत्र - VII	४	५५	३५	४०	७५	३
	ऐच्छिक हिंदी - VIII	निबंध तथा कथेतर गद्य - VIII	४	५५	३५	४०	७५	३
	हिंदी कौशल विकास प्रश्न पत्र - II		३	४५	२५	२५	५०	२
		चतुर्थ सत्र की स्थिति	११	१५५	९५	१०५	२००	८
		तृतीय तथा चतुर्थ सत्र की स्थिति	२२	३१०	१९०	२१०	४००	१६

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

बी. ए. द्वितीय वर्ष ऐच्छिक हिंदी

तृतीय सत्र

प्रश्न पत्र क्रमांक - V पाठ्यक्रम की रूपरेखा

मध्ययुगीन कविता - खंड एक

पाठ्यपुस्तक का नाम : समृद्ध काव्य

संपादक : डॉ. संजय गडपायले, डॉ. सुजितसिंह परिहार

पाठ्यक्रम -

अ) आदिकालीन, भक्तिकालीन एवं रीतिकालीन काव्य का विकास, प्रवृत्तियोंका संक्षेप में अध्ययन

ब) मध्ययुगीन कवि - १) नामदेव २) कबीर ३) रैदास ४) रहीम

५) भूषण ६) रसखान ७) मीरा ८) बिहारी

प्रश्न पत्र का प्रारूप

प्रश्न क्र. १) संपूर्ण पाठ्यक्रम पर १० बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्न पूछे जायेंगे। सभी प्रश्न अनिवार्य होंगे। १०

प्रश्न क्र. २) ससंदर्भ व्याख्या कीजिए।

मध्ययुगीन कवियोंकी रचनाओं पर विकल्प के साथ संदर्भ पूछा जायेगा। (दो में से एक लिखना अनिवार्य है।) ०५

प्रश्न क्र. ३) मध्ययुगीन कवियोंकी रचनाओं पर विकल्प के साथ दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछा जायेगा। (दो में से एक लिखना अनिवार्य है।) १०

प्रश्न क्र. ४) मध्ययुगीन कवियोंकी रचनाओं पर विकल्प के साथ

दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछा जायेगा। (दो में से एक लिखना अनिवार्य है।)

१०

प्रश्न क्र. ५) टिप्पणी लिखिए :

आदिकालीन, भक्तिकालीन एवं रीतिकालीन काव्य का विकास, प्रवृत्तियों पर विकल्प के साथ टिप्पणी पूछी जाएगी। ०५

४०

अंतर्गत मूल्यांकन

१) कक्षा में परीक्षा (Class Test) १०

२) कक्षा में परीक्षा (Class Test) १०

३) गृहकार्य (Home Assignment) १०

४) परिसंवाद (Seminar) ०५

३५

कुल अंक - ४०+३५ = ७५

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड
बी. ए. द्वितीय वर्ष ऐच्छिक हिंदी
तृतीय सत्र

प्रश्न पत्र क्रमांक - VI पाठ्यक्रम की रूपरेखा

पाठ्यपुस्तक का नाम : गद्य सागर (निबंध तथा कथेतर गद्य)

संपादक : डॉ. अल्लाबक्ष एच. जमादार, डॉ. वसंत पी. गाडे

पाठ्यक्रम -

अ) निबंध की परीभाषा तथा तत्त्वों का विवेचन

ब) निबंध १) धोखा - प्रताप नारायण मिश्र

२) मन की दृढ़ता - बालकृष्ण भट्ट

३) आंगण का पंछी - विद्यानिवास मिश्र

४) करुणा - आचार्य रामचंद्र शुक्ल

५) राष्ट्र का स्वरूप - वासुदेव प्रसाद मुद्गल

क) कथेतर गद्य

१) डॉ. बरसाने लाल चतुर्वेदी - गोपाल प्रसाद मुद्गल
(रेखाचित्र)

२) हिंदी साहित्य का बासीपन दूर कर रहा है दलित
साहित्य - डॉ. एन. सिंह (साक्षात्कार)

प्रश्न पत्र का प्रारूप

प्रश्न क्र. १) संपूर्ण पाठ्यक्रम पर १० बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्न पूछे
जायेंगे। सभी प्रश्न अनिवार्य होंगे। १०

प्रश्न क्र. २) ससंदर्भ व्याख्या कीजिए।

पाठ्यक्रम में निर्धारित निबंधों पर विकल्प के साथ संदर्भ

पूछा जायेगा। (दो मे से एक लिखना अनिवार्य है।) ०५

प्रश्न क्र. ३) पाठ्यक्रम में निर्धारित निबंध तथा कथेतर गद्य पर विकल्प के साथ दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछा जायेगा। (दो मे से एक लिखना अनिवार्य है।) १०

प्रश्न क्र. ४) पाठ्यक्रम में निर्धारित निबंध तथा कथेतर गद्य पर विकल्प के साथ दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछा जायेगा। (दो मे से एक लिखना अनिवार्य है।) १०

प्रश्न क्र. ५) टिप्पणी लिखिए :

निबंध की परिभाषा तथा तत्त्व पर विकल्प के साथ टिप्पणी पूछी जाएगी। ०५

४०

अंतर्गत मूल्यांकन

१) कक्षा में परीक्षा (Class Test) १०

२) कक्षा में परीक्षा (Class Test) १०

३) गृहकार्य (Home Assignment) १०

४) परिसंवाद (Seminar) ०५

३५

कुल अंक - ४०+३५ = ७५

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

बी. ए. द्वितीय वर्ष ऐच्छिक हिंदी

चतुर्थ सत्र

प्रश्न पत्र क्रमांक - VII पाठ्यक्रम की रूपरेखा

आधुनिक कविता - खंड २

पाठ्यपुस्तक का नाम : समृद्ध काव्य

संपादक : डॉ. संजय गडपायले, डॉ. सुजितसिंह परिहार

पाठ्यक्रम -

अ) आधुनिक काव्य का विकास - संक्षेप में अध्ययन

ब) आधुनिक कवि -

१) पुरुष हो पुरुषार्थ करो - मैथिलीशरण गुप्त

२) हिमाद्रि तुंग श्रृंग से - जयशंकर प्रसाद

३) सच ना बोलना - नागार्जुन

४) मधुशाला - हरिवंश राय बच्चन

५) साँप के प्रति - अज्ञेय

६) भूलगलती - मुक्तिबोध

७) चौदह अप्रैल - कंवल भारती

८) मेरी यात्रा आज भी जारी है - चंद्र कुमार बरटे

९) औरत - रजनी अनुरागी

१०) महिलाओं का कार्यक्रम - स्नेहमयी चौधरी

११) उतनी दूर मत ब्याहना बाबा - निर्मला पुतुल

१२) रूह बेचैन है एक दिल की - कैफी आजमी

प्रश्न पत्र का प्रारूप

प्रश्न क्र. १) संपूर्ण पाठ्यक्रम पर १० बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्न पूछे जायेंगे। सभी प्रश्न अनिवार्य होंगे। १०

प्रश्न क्र. २) ससंदर्भ व्याख्या कीजिए।

आधुनिक कवियों की कविताओं पर विकल्प के साथ संदर्भ पूछा जायेगा। (दो में से एक लिखना अनिवार्य है।) ०५

प्रश्न क्र. ३) आधुनिक कवियों की कविताओं पर विकल्प के साथ दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछा जायेगा। (दो में से एक लिखना अनिवार्य है।) १०

प्रश्न क्र. ४) आधुनिक कवियों की कविताओं पर विकल्प के साथ दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछा जायेगा। (दो में से एक लिखना अनिवार्य है।) १०

प्रश्न क्र. ५) टिप्पणी लिखिए :

आधुनिक काव्य का विकास पर विकल्प के साथ टिप्पणी पूछी जाएगी। ०५

४०

अंतर्गत मूल्यांकन

१) कक्षा में परीक्षा (Class Test) १०

२) कक्षा में परीक्षा (Class Test) १०

३) गृहकार्य (Home Assignment) १०

४) परिसंवाद (Seminar) ०५

३५

कुल अंक - ४०+३५ = ७५

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

बी. ए. द्वितीय वर्ष ऐच्छिक हिंदी

चतुर्थ सत्र

प्रश्न पत्र क्रमांक - VIII पाठ्यक्रम की रूपरेखा

पाठ्यपुस्तक का नाम : गद्य सागर (निबंध तथा कथेतर गद्य)

संपादक : डॉ. अल्लाबक्ष एच. जमादार, डॉ. वसंत पी. गाडे

पाठ्यक्रम -

अ) निबंध विधा का उद्भव और विकास

ब) निबंध १) शिरीष के फूल - हजारी प्रसाद द्विवेदी

२) तुम्हारे समाज की क्षय - राहूल सांकृत्यायन

३) शोक सभा - रविंद्रनाथ त्यागी

४) ज्वालामुखी पर खिलता सुमन - श्रीराम परिहार

५) चलो रामलीला मैदान - राम अवतार यादव

क) कथेतर गद्य

१) देवताओं के अंचल मे (यात्रावृत्त) - सच्चिदानंद
हीरानंद वात्सायन

२) ग्रामोत्थान (पत्र) - नानाजी देशमुख

प्रश्न पत्र का प्रारूप

प्रश्न क्र. १) संपूर्ण पाठ्यक्रम पर १० बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्न पूछे जायेंगे। सभी प्रश्न अनिवार्य होंगे। १०

प्रश्न क्र. २) ससंदर्भ व्याख्या कीजिए।

पाठ्यक्रम में निर्धारित निबंधों पर विकल्प के साथ संदर्भ पूछा जायेगा। (दो में से एक लिखना अनिवार्य है।) ०५

प्रश्न क्र. ३) पाठ्यक्रम में निर्धारित निबंध तथा कथेतर गद्य पर विकल्प के साथ दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछा जायेगा। (दो में से एक लिखना अनिवार्य है।) ३०

प्रश्न क्र. ४) पाठ्यक्रम में निर्धारित निबंध तथा कथेतर गद्य पर विकल्प के साथ दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछा जायेगा। (दो में से एक लिखना अनिवार्य है।) ३०

प्रश्न क्र. ५) टिप्पणी लिखिए :

निबंध विधा का उद्भव और विकास पर विकल्प के साथ टिप्पणी पूछी जाएगी। ०५

४०

अंतर्गत मूल्यांकन

१) कक्षा में परीक्षा (Class Test) ३०

२) कक्षा में परीक्षा (Class Test) ३०

३) गृहकार्य (Home Assignment) ३०

४) परिसंवाद (Seminar) ०५

३५

कुल अंक - ४०+३५ = ७५

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड
बी. ए. द्वितीय वर्ष
हिंदी कौशल विकास प्रश्नपत्र I
तृतीय सत्र

लिखित प्रश्नपत्र - अंक २५

प्रात्यक्षिक - अंक २५

कुल अंक - ५०

अध्यापन तासिकाएँ १५

प्रात्यक्षिक तासिकाएँ ३०

कुल तासिकाएँ ४५

अ) पत्र लेखन

१. आवेदन पत्र २. पारिवारिक पत्र ३. मांग पत्र

४. शिकायत पत्र ५. सरकारी पत्र अध्यापन तासिकाएँ ०५

प्रात्यक्षिक तासिकाएँ १०

ब) कम्प्यूटर प्रयोग

१. कम्प्यूटर सामान्य परिचय २. ई-मेल आय.डी. पंजीकरण

३. ई-मेल भेजने की विधि ४. वेब सर्चिंग (सामग्री की खोज)

अध्यापन तासिकाएँ ०५

प्रात्यक्षिक तासिकाएँ १०

क) संभाषण कौशल

१. अच्छे वक्ता के गुण

२. संभाषण कौशल की विषय सूची

I. राष्ट्रीय एकता II भारतीय संस्कृति III हिंदी दिवस

IV महिला सशक्तिकरण V प्रजातंत्र VI साहित्य और समाज

VII भारतीय त्यौहार VIII मेरा गाँव - मेरा देश IX नैतिक मूल्य

X स्वच्छ भारत

अध्यापन तासिकाएँ ०५

प्रात्यक्षिक तासिकाएँ १०

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

बी. ए. द्वितीय वर्ष

हिंदी कौशल विकास प्रश्नपत्र II

चतुर्थ सत्र

लिखित प्रश्नपत्र - अंक २५

प्रात्यक्षिक - अंक २५

कुल अंक - ५०

अध्यापन तासिकाएँ १५

प्रात्यक्षिक तासिकाएँ ३०

कुल तासिकाएँ ४५

अ) पटकथा संकल्पना और स्वरूप - संदर्भ पटकथा मनोहर शाम
जोशी - राजकमल प्रकाशन, नई दिल्ली.

अध्यापन तासिकाएँ ०५

प्रात्यक्षिक तासिकाएँ १०

ब) समाचार लेखन

१. समाचार पत्र के लिए समाचार लेखन

२. दूरदर्शन के लिए समाचार लेखन

३. आकाशवाणी के लिए समाचार लेखन

अध्यापन तासिकाएँ ०५

प्रात्यक्षिक तासिकाएँ १०

- क) नकदी रहित व्यवहार
- i) चेक तथा बैंक प्रणाली द्वारा भुगतान
 - ii) कम्प्यूटर इंटरनेट प्रणाली द्वारा भुगतान
 - iii) स्वार्डप (pos) मशीन द्वारा भुगतान
 - iv) भ्रमणध्वनी द्वारा भुगतान
 - v) एटीएम द्वारा भुगतान
 - vi) विभिन्न बैंकोके ॲप द्वारा भुगतान

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड— ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

स्वामी रामानंद तीर्थ
मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

मानवविज्ञान विद्याशाखेतील बी.ए.—हिंदी
(द्वितीय भाषा)—द्वितीय वर्षाचा CBCS
Pattern नुसारचा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष
२०१७—१८ पासून लागू करण्याबाबत.

प रि प त्र क

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक ३ मे २०१७ रोजी संपन्न झालेल्या ३८व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील विषय क्र.१२४/३८—२०१७ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील द्वितीय वर्षाचा खालील विषयाचा C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern नुसारचा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१७—१८ पासून लागू करण्यात येत आहे.

१) बी.ए.—हिंदी (द्वितीय भाषा)—द्वितीय वर्ष

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेत-स्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,
विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.
जा.क्र.: शैक्षणिक—०१ / परिपत्रक / पदवी—सीबीसीएस
अभ्यासक्रम / २०१७—१८ / ४९०
दिनांक : १३.०७.२०१७.

स्वाक्षरित / —
उपकुलसचिव
शैक्षणिक (१—अभ्यासमंडळ) विभाग

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, यू.जी.सी. कक्ष, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

विषय : हिंदी

पदवी - द्वितीय वर्ष - सत्र पद्धती द्वितीय भाषा हिंदी (S.L.)

श्रेयांक पद्धत (CBCS)

जून 2017 पासून लागू

सत्र	अभ्यासिका क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे नाव	आठवड्याच्या तासिका	एकूण तासिका	अंतर्गत मूल्यांकन गुण CA	सत्र गुण ESC	एकूण गुण	श्रेयांक
III	III (SL)	कथेतर गद्य	04	50	35	40	75	03
IV	IV (SL)	नाटक तथा प्रयोजनमूलक हिंदी	04	50	35	40	75	03

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

बी.ए., बी.कॉम., बी.एससी., द्वितीय भाषा हिंदी (S.L.) पाठ्यक्रम

सत्र - III, प्रश्नपत्र - III

कथेतर गद्य

(जून २०१७ से आगे)

* पाठ्यक्रम :

पाठ्यपुस्तक का नाम - गद्यअमृत (संपूर्ण किताब)

संपादक - डॉ. जोगेंद्रसिंह बिसेन,

सहसंपादक - डॉ. व्यंकट पाटील

प्रश्नपत्र का प्रारूप :

अंक

प्र. १	संपूर्ण पाठ्यक्रमपर १० बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्न पूछे जाएँगे। सभी प्रश्न अनिवार्य होंगे।	१०
प्र. २	ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : गद्यअमृत पाठ्यपुस्तक की रचनाओं में से विकल्प के साथ संदर्भ पूछा जाएगा। दो में से एक लिखना अनिवार्य है।	०५
प्र. ३	गद्यअमृत पाठ्यपुस्तक की रचनाओं में से विकल्प के साथ दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछा जाएगा। दो में से एक लिखना अनिवार्य है।	१०
प्र. ४	गद्यअमृत पाठ्यपुस्तक की रचनाओं में से विकल्प के साथ दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछा जाएगा। दो में से एक लिखना अनिवार्य है।	१०
प्र. ५	टिप्पणी लिखिए : गद्यअमृत पाठ्यपुस्तक की रचनाओं में से विकल्प के साथ दो टिप्पणियाँ पूछी जाएँगी। दो में से एक लिखना अनिवार्य है।	०५

(ESE) कुल अंक : ४०

* अंतर्गत मूल्यांकन (CA)

३५

कुल अंक : ७५

* अंतर्गत मूल्यांकन (CA)

१. प्रत्येक सत्र में दो परीक्षाएँ कक्षा में संपन्न होगी (Class Test)।	२०
२. गृहपाठ (Home Assignment)	१०
३. चर्चासत्र (Seminar)	०५

कुल अंक : ३५

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विश्वविद्यालय, नांदेड

बी.ए., बी.कॉम., बी.एससी., द्वितीय भाषा हिंदी (S.L.) पाठ्यक्रम

सत्र - IV, प्रश्नपत्र - IV

नाटक तथा प्रयोजनमूलक हिंदी

(जून २०१७ से आगे)

* पाठ्यक्रम :

पाठ्यपुस्तक का नाम - जिस लाहौर नई देख्या वो जमाई नई - असगर वजाहत

प्रयोजनमूलक हिंदी - इंटरनेट और हिंदी भाषा

१. इंटरनेट : उपयोगिता
२. वेब सर्चिंग : अर्थ और उपयोगिता
३. ब्लॉग लेखन : स्वरूप और पद्धती
४. ई-मेल, मेल विधि : निर्माण और प्रेषण

प्रश्नपत्र का प्रारूप :

अंक

प्र. १	संपूर्ण पाठ्यक्रमपर १० बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्न पूछे जाएँगे। सभी प्रश्न अनिवार्य होंगे।	१०
प्र. २	ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : 'जिस लाहौर नई देख्या वो जमाई नई' नाटकपर विकल्प के साथ संदर्भ पूछा जाएगा। दो में से एक लिखना अनिवार्य है।	०५
प्र. ३	'जिस लाहौर नई देख्या वो जमाई नई' नाटकपर विकल्प के साथ दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछा जाएगा। दो में से एक लिखना अनिवार्य है।	१०
प्र. ४	प्रयोजनमूलक हिंदीपर विकल्प के साथ दीर्घोत्तरी प्रश्न पूछा जाएगा।	१०
प्र. ५	टिप्पणी लिखिए : प्रयोजनमूलक हिंदीपर विकल्प के साथ टिप्पणी पूछी जाएँगी।	०५

(ESE) कुल अंक : ४०

* अंतर्गत मूल्यांकन (CA)

३५

कुल अंक : ७५

* अंतर्गत मूल्यांकन (CA)

१. प्रत्येक सत्र में दो परीक्षाएँ कक्षा में संपन्न होगी (Class Test)।	२०
२. गृहपाठ (Home Assignment)	१०
३. चर्चासत्र (Seminar)	०५

कुल अंक : ३५

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड— ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी
स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे CBCS Pattern
नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष
२०१७-१८ पासून लागू करण्याबाबत.

परिपत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक ३ मे २०१७ रोजी संपन्न झालेल्या ३८व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील विषय क्र.१२४/३८-२०१७ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे खालील विषयांचे C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून लागू करण्यात येत आहेत.

- १) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—इंग्रजी (अनिवार्य, द्वितीय भाषा अतिरिक्त, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- २) बी.ए.—हिंदी (ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ३) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—कन्नड (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ४) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—मराठी (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ५) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—पाली (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ६) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—संस्कृत (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ७) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी./बी.एफ.ए./बी.एस.डब्ल्यू—उर्दू (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ८) बी.ए.—फॅशन डिझाईन—द्वितीय वर्ष
- ९) बी.ए.—अर्थशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १०) बी.ए.—भूगोल—द्वितीय वर्ष
- ११) बी.ए.—इतिहास—द्वितीय वर्ष
- १२) बी.ए.—मानव हक्क—द्वितीय वर्ष
- १३) बी.ए.—ग्रंथालय व माहितीशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १४) बी.ए.—जनसंवाद व पत्रकारिता—द्वितीय वर्ष
- १५) बी.ए.—सैनिकशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १६) बी.ए.—तत्त्वज्ञान—द्वितीय वर्ष
- १७) बी.ए.—राज्यशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १८) बी.ए.—मानसशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १९) बी.ए.—लोकप्रशासन—द्वितीय वर्ष
- २०) बी.ए.—समाजशास्त्र—द्वितीय वर्ष

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,

विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.

जा.क्र.: शैक्षणिक—०१/परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/८४

दिनांक : ०७.०६.२०१७.

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, यू.जी.सी. कक्ष, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वाक्षरित / —
उपकुलसचिव
शैक्षणिक (१—अभ्यासमंडळ) विभाग

S.R.T.M. University, Nanded
English Language & Literature (UG) Syllabus,
Semester + CBCS Pattern
w.e.f. June 2017.

Distribution of Credits for B.A./B.Sc./B.Com. Second Year
English Compulsory, English Additional (SL) and Optional English
Semester + CBCS Pattern Structure

Subject: English Compulsory & S.L.

[(Ability Enhancement Compulsory Course)(AEC)(4)]

Semester	Paper No.	Name of the Course	Lectures per week	Total periods	Internal Evaluation (CA)	Marks of Semester (ESE)	Total Marks	Credits
III	III	English Communication (Compulsory)	05	55	35	40	75	03
IV	IV	English Communication (Compulsory)	05	55	35	40	75	03
III	III	English Additional (S.L.)	04	55	35	40	75	03
IV	IV	English Additional (S.L.)	04	55	35	40	75	03

Subject: Optional English

Semester	Paper No.	Name of the Course	Lectures per week	Total periods	Internal Evaluation (CA)	Marks of Semester (ESE)	Total Marks	Credits
III	V	Study of Poetry Sonnets & Elegy	05	55	35	40	75	03
IV	VII	Study of Poetry-Odes and Ballads	05	55	35	40	75	03
III	VI	Study of Prose-Essays	04	55	35	40	75	03
IV	IV	Study of Prose-Autobiography	04	55	35	40	75	03

Subject: English: Skill Enhancement Course-I (SEC) (4)

Semester	Paper No.	Name of the Core Course (SEC)	Lectures per week	Total periods	Internal Evaluation (CA)	Marks of Semester (ESE)	Total Marks	Credits
III	SEC-I	Skills for Employability	03	45	25	25	50	02
IV	SEC-II	Skills for Employability	03	45	25	25	50	02

Syllabus For
Compulsory English - Second Year
(Ability Enhancement Compulsory Course)(AEC)(4)
Semester III

Credits: 03(Marks: 75)
(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Objectives of the Study

- To introduce the students with short stories, essays on a variety of important topics,
- To encourage them to understand and appreciate prose writings of well-known writers,
- To acquaint them with ‘prose’, its meaning and importance,
- To make them learn grammar items, such as Idioms, Phrases, and reported speech etc.
- To enable them to write grammatically accurate sentences, by identifying correct reported speech in writing English.
- To prepare the students for competitive exams by encouraging them to learn English.

UNIT: I -- Prose [Marks: 30]

Periods 30

1. The Happy Prince - Oscar Wilde
2. Spoken English and Broken English - George Bernard Shaw
3. The Necklace - Guy De Maupassant
4. Prospects of Democracy in India - B R Ambedkar
5. How Much Land Does a Man Need? - Leo Tolstoy
6. The Last Leaf - O. Henry
7. Gifts - Ralph Waldo Emerson
8. Pyramus and Thisbe - Thomas Bulfinch

UNIT: II -- Functional Writing :Grammar [Marks: 10]

Periods 15

1. Idioms, Phrases (Based on Prose Unit-I)
2. Reported Speech.

UNIT: III -- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Periods 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

1. Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
2. One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

Syllabus For
Additional English(SL) - Second Year
(Ability Enhancement Compulsory Course)(AEC)(4)
Semester III

Credits: 03(Marks: 75)

Periods: 55

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)

(30 Theory + 10 MCQ)

Title: Prudence: An Anthology for Degree Classes

This anthology consists of 8 prose pieces, 6 poems and followed with Grammar and Vocabulary. The book contains sections in prose and poetry which provides rich reading materials that would open out vistas of thought, experience and vision. This would enable the student to the nuance of expression and style which are peculiar and innate to the English Language.

Besides the prose and poetry section, Prudence contains a section on grammar and vocabulary which provides the under graduate students with a foundation in the use of tenses, voice, direct and reported speech and enhance their vocabulary skills through developing familiarity with the range and subtlety of meaning and association.

We all the members of BoS in English hope you will find the title and content useful to our students.

SEMESTER- III

UNIT: I---PROSE [Marks: 30]

Periods: 30

1. My Financial Career---Stephen Leacock.
2. The Child--- Premchand.
3. Menaseh's Dream--- I B Singer.
4. A Different Kind of Learning---Jade Snow Wong.
5. The Power of Prayer-----A P J Abdul Kalam.
6. A Talk on Advertising----Herman Wouk.
7. Making a Contract-----Philip Binham.
8. Toasted English----R K Narayan

UNIT: II---Grammer and vocabulary[Marks: 10]

Periods: 15

1. Tense:Kinds and Uses
2. Active and passive Voice.

UNIT: III-- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Periods 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

Prudence: An Anthology for Degree Classes.

Publisher: Orient Black swan private Ltd.

ISBN: 978-81-250-3715-6

Pages: 156 pp

Price: Rs.85/

Syllabus For
Additional English(SL) - Second Year
(Ability Enhancement Compulsory Course)(AEC)(4)
Semester IV

Credits: 03(Marks: 75)

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)
(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Title: Prudence: An Anthology for Degree Classes

This anthology consists of 8 prose pieces, 6 poems and followed with Grammar and Vocabulary. The book contains sections in prose and poetry which provides rich reading materials that would open out vistas of thought, experience and vision. This would enable the student to the nuance of expression and style which are peculiar and innate to the English Language.

Besides the prose and poetry section, Prudence contains a section on grammar and vocabulary which provides the under graduate students with a foundation in the use of tenses, voice, direct and reported speech and enhance their vocabulary skills through developing familiarity with the range and subtlety of meaning and association.

We all the members of BoS in English hope you will find the title and content useful to our students.

SEMISTER IV

UNIT: I---POETRY [Marks:30]

Periods: 30

1. Very Indian Poem in English—Nissim Ezekiel.
2. No Men are Foreign---James Kirkup
3. Stopping by Woods on a Snowy Evening---Robert Frost.
4. Money-Madness----D H Lawrence.
5. Hunger---Jayanta Mahapatra
6. Gods---Walt Whitman

UNIT: II--Grammar and vocabulary. [Marks: 10]

Periods: 15

1. Direct and Reported speech.
2. Synonyms and Antonyms.
3. Phrasal Verbs and Idioms.

UNIT: III-- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Periods 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

Prudence: An Anthology for Degree Classes.

Publisher: Orient Black swan private Ltd.

ISBN: 978-81-250-3715-6

Pages: 156 pp

Price: Rs.85

Syllabus For
Optional English - Second Year
Semester III Paper No. V
Title: Study of Poetry- Sonnets & Elegy

Credits: 03(Marks: 75)

Periods: 55

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)

(30 Theory + 10 MCQ)

Objectives of the Study:

- To acquaint the students with the literary genre of ‘poetry,’ particularly sonnet & Elegy,
- To introduce the meaning, types, features and functions of “sonnet Elegy.”
- To encourage them to read, understand, and appreciate sonnet, elegy
- To introduce them with the world famous sonnets and elegy.
- To inculcate in the students the habit of reading Sonnet & Elegy.

UNIT: -- Background to sonnet and elegy. [Marks: 10]
(B. Prasad Text Book)

Periods: 10

UNIT: II -- SONNETS [Marks-15]

Periods: 17

1. Sonnet no 144: William Shakespeare
2. Holy Sonnet 14: John Donne
3. The Soldier: Rupert Brook
4. To Science: Edgar Allan Poe
5. Delight in Disorder: Robert Herrick
6. Happy ye leaves when as those lily hands: Edmund Spenser

UNIT: III-- Elegy [Marks-15]

Periods: 18

1. In Memory of W B Yeats: W H Auden
2. Daddy: Sylvia Plath
3. Funeral Blues: W H Auden
4. Do not go Gentle in to that Good Night: Dylan Thomas
5. O Captain! My Captain: Walt Whitman
6. Elegy written in a country churchyard: Thomas Gray
7. On the Death of Joseph Rodman Drake: Fitz-Greene Halleck

UNIT: IV-- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Periods 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Mark

Syllabus For
Optional English - Second Year
Semester IV Paper No. VII
Title: Study of Poetry- Odes and Ballads

Credits: 03(Marks: 75)

Periods: 55

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)

(30 Theory + 10 MCQ)

Objectives of the Study:

- To acquaint the students with the literary genre of ‘poetry,’ particularly Odes and Ballads.
- To introduce the meaning, types, features and functions of “Odes and Ballads”
- To encourage them to read, understand, and appreciate Odes and Ballads.
- To introduce them with the world famous Odes and Ballads.
- To inculcate in the students the habit of reading Odes and Ballads.

UNIT: I – Background to Odes and Ballads. [Marks -10]
(B Prasad Text Book)

Periods: 10

UNIT: II—Odes [Marks-15]

Periods: 17

1. Ode to a Nightingale: John Keats
2. Ode: Intimations of Immortality: William Wordsworth
3. Dejection: an Ode: S T Coleridge
4. Mutability: P B Shelley
5. Ode to Solitude: Alexander Pope
6. Ode to Evening: William Collins

UNIT: III—Ballads [Marks-15]

Periods: 18

1. Ballade to Father Gilligan: W B Yeats
2. What is that sound: W H Auden
3. Ballade of the goodly fare: Ezra Pound
4. A Lament: P B Shelley
5. The Lady Of Shallot: Alfred Tennyson
6. The Unquiet Grave: Anonymous.

UNIT: IV-- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Periods 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks.

Syllabus For
Optional English - Second Year
Semester III Paper No. VI
Title: Study of Prose- Essays

Credits: 03(Marks: 75)

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)

(30 Theory + 10 MCQ)

Periods: 55

Objectives of the Study:

- To acquaint the students with the literary genre of ‘prose,’ particularly Essays.
- To introduce the meaning, types, features and functions of “Prose -Essays”
- To encourage them to read, understand, and appreciate Essays.
- To inculcate in the students the habit of reading Essays.

UNIT: I – Background to Odes and Ballads. [Marks -10]
(B Prasad Text Book)

Periods 10

UNIT: II—Speculative and Argumentive Prose. [Marks: 15]

Periods 17

1. Of Studies---Francis Bacon
2. Bores---E V Lukas
3. Kipling --- Values in Life.
4. Lynd --- Pleasure of Ignorance.

UNIT: III—Descriptive and Narrative Prose. [Marks: 15]

Periods 18

1. Two Races of Men---William Hazlitt
2. On Habits ---A G Gardiner.
3. On the pleasure of no longer being young --- G.K.Chesterton.
4. With the Photographer ---- Leacock.

UNIT: IV-- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Periods 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Marks

Syllabus For
Optional English - Second Year
Semester IV Paper No. VIII
Title: Study of Prose- Autobiography

Credits: 03(Marks: 75)

Periods: 55

(ESE – 40 Marks and CA- 35 Marks)

(30 Theory + 10 MCQ)

Objectives of the Study:

- To acquaint the students with the literary genre of ‘prose,’ particularly Autobiography.
- To introduce the meaning, types, features and functions of “Autobiography.”
- To encourage them to read, understand, and appreciate Autobiography.
- To inculcate in the students the habit of reading Autobiography.

UNIT: I – Background to Odes and Ballads. [Marks -10]
(B Prasad Text Book)

Periods 10

UNIT: II—American Autobiography [Marks-15]

Periods 17

1. **Up From Slavery**---Booker T. Washington

UNIT: III—Indian English Autobiography [Marks-15]

Periods 18

1. **SAMIDHA**---Sadhana Amte.

(Translated by Shoba Pawar,-isbn-13-97881250340-9-Orient Longman)

UNIT: IV-- Continuous Assessment (CA) [Marks: 35]

Periods 10

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Two (2) class tests during the semester for 10 Marks each.
- 2) One (1) Assignment during each semester for 15 Mark

Syllabus For
Skill Enhancement Course (SEC) - Second Year
Skills for Employability-I
Semester III

Credits: 02(Marks: 50)
(ESE – 25 Marks and CA- 25 Marks)

Periods: 45

Objectives of the Course:

- To provide sound knowledge and training of Employability Skills to learners
- To expose learners to a variety of self-instructional, learner-friendly modes of communication for improving their employability
- To expose learners to a variety of sub-skills in order to hone their skills as required in the present job market
- To develop a work culture among learners for upcoming job opportunities

Utility of the Course:

- Developing a course that meets requirements of the 21st century learners
- Building Vocabulary comprising Spelling and Pronunciation in English
- Developing dialogues for Conversation Skills
- Developing activities for written communication
- Developing strategies for professional skills and Soft Skills.

Prerequisites for the Course:

1. LCD Projector and Screen
2. Computer System with a DVD ROM and Printer
3. Public Addressing System with a cordless microphone
4. Power Point Presentations on all the modules
5. Handouts, course material and activity sheets
6. List of learners for evaluation of their performance.

UNIT: I – Preparing for Employment [Marks 25]

Periods: 25

1. Self-discovery - know yourself
2. Career planning
3. English – the language for global communication
4. Adapting to the work culture
 - a) Govt./Private/Corporate culture
 - b) Opportunities in Govt./Private/Corporate sectors
 - c) Manners and Etiquettes to be adopted in Govt./Private/Corporate sectors
5. Vocabulary building
6. Career readiness

UNIT II-- Continuous Assessment (CA) [Marks: 25]

Periods 20

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

- 1) Interview, Seminar and Topic Presentation during the semester for 05 Marks each.[15 Marks]
- 2) One (1) Assignment during each semester for 10 Marks.

(Continuous assessment can be carried on the basis of textual assignment given in the text book prescribed for the syllabus)- **Skills for Employability.**

Syllabus For
Skill Enhancement Course (SEC) - Second Year
Skills for Employability-II
Semester IV

Credits: 02(Marks: 50)

Periods: 45

(ESE – 25 Marks and CA- 25 Marks)

UNIT: I -- The Art of Communication [25Marks]

Periods: 25

1. Introducing yourself
2. Conversation skills
3. Questioning skills
4. Telephone etiquettes
5. Group discussions
6. Non-verbal communication

UNIT: II-- Continuous Assessment (CA) [Marks: 25]

Periods 20

Note: Continuous Assessment may be done on the basis of following criteria

1. Interview, Seminar and Topic Presentation during the semester for 05 Marks each.[15 Marks]
2. One (1) Assignment during each semester for 10 Marks.

(Continuous assessment can be carried on the basis of textual assignment given in the text book prescribed for the syllabus)- **Skills for Employability**

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड- ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी
स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे CBCS Pattern
नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष
२०१७-१८ पासून लागू करण्याबाबत.

परिपत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक ३ मे २०१७ रोजी संपन्न झालेल्या ३८व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील विषय क्र.१२४/३८-२०१७ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील द्वितीय वर्षाचा खालील विषयाचा C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern नुसारचा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून लागू करण्यात येत आहे.

१) बी.ए. - शारीरिक शिक्षण - द्वितीय वर्ष

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

ज्ञानतीर्थ' परिसर,

विष्णुपुरी, नांदेड - ४३१ ६०६.

जा.क्र.: शैक्षणिक-०१/परिपत्रक/पदवी-सीबीसीएस अभ्यासक्रम/

२०१७-१८/६०८

दिनांक : २४.०७.२०१७.

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वाक्षरित/-

उपकुलसचिव

शैक्षणिक (१-अभ्यासमंडळ) विभाग

**SWAMI RAMANAND TEERTH
MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED**

SYLLABUS

B.A. SECOND YEAR

(PHYSICAL EDUCATION)

Semester Pattern

(CHOICE BASE CREDIT SYSTEM - CBCS)

(With effects from the academic year 2017-18)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED.
Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New Pattern)
Faculty of Physical Education

B. A. Second Year
 (With effects from the Academic year 2017-18)

Subject: PHYSICAL EDUCATION
Total Credits: 52

	Core Course	Paper No.	Name of Paper	Lectures /week	Total No. of lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
S E M E	CCPHY- EDU.-I	V	Basic Anatomy, Physiology and First Aid	4	60	35	40	75	3
S T E	CCPHY- EDU.-II	VI	External Practical	4	60	25	50	75	3
R - III	SEC-I		Fitness and wellness	3	45	50	00	50	2
		Total-I		11	165	110	90	200	8
S E M E	CCPHY- EDU.-I	VII	Fitness and Diet	4	60	35	40	75	3
S T E	CCPHY- EDU.-II	VIII	External Practical	4	60	25	50	75	3
R - IV	SEC-II		Curative Therapies	3	45	50	00	50	2
		Total-II		11	165	110	90	200	8
		Total- I+II		22	330	220	180	400	16

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED.
Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure (New Pattern)
Faculty of Physical Education

B. A. Second Year
 (With effects from the Academic year 2017-18)

Subject: PHYSICAL EDUCATION

SEMESTER-III

Paper No.	Title of the paper	Internal Marks	Theory/Practical pap. Marks	Total Marks
V	Basic Anatomy, Physiology and First Aid	35	40	75
VI	External Practical	25	50	75
SEC-I	Fitness and wellness	50	00	50

SEMESTER-IV

Paper No.	Title of the paper	Internal Marks	Theory/Practical pap. Marks	Total Marks
VII	Fitness and Diet	35	40	75
VI	External Practical	25	50	75
SEC-II	Curative Therapies	50	00	50

Distribution of internal 35 marks for theory papers.

Test-I	10 Marks
MCQ Test-II	10 Marks
Assignment/Tutorial	10 Marks
Attendance	05 Marks

Distribution of internal 25 marks for Practical papers.

Attendance of practical periods	- 10 Marks
Oral (General Sports Knowledge)	- 10 Marks
Discipline/Behaviour	- 05 Marks

Structure of B. A. Programme under CBCS Pattern
(Physical Education & Arts & Humanities Faculty)
B. A. Second Year

Semester	Core Course (12)	Ability Enhancement Compulsory Courses(AEC) (8)	Skill Enhancement Courses (SEC) (4)	Discipline Specific Elective DSE (6)	Generic Elective (6)
III	CC-A III-6	2. English- 3	SEC-I- 2		
	CC-B III-6	Communication			
Credits : 26	CC-C III-6	3. SL- 3			
IV	CC-A IV-6	2. English- 3	SEC-II- 2		
Credits : 24	CC-B IV-6	Communication			
	CC-C IV-6	3. SL- 3			
Total Credit: 52	No. Credits: 36	No. Credits : 12	No. Credits : 4	--	--

Structure of B. A. Programme under CBCS Pattern
(Physical Education & Arts & Humanities Faculty)
B. A. Second year

Semester	Course Opted	Course Name	Credits
	Ability enhancement compulsory	1.English communication	03
	Course-III	2.SL	03
III	Core Course A-III	Paper A & B	06
	Core Course B-III	Paper A & B	06
	Core Course C-III	Paper A & B	06
	Skill enhancement course -I	SEC-I	02
		Sem –III Total Credits	26
	Ability enhancement compulsory	1.English communication	03
	Course-IV	2.SL	03
IV	Core Course A-IV	Paper A & B	06
	Core Course B-IV	Paper A & B	06
	Core Course C-IV	Paper A & B	06
	Skill enhancement course -II	SEC-II	02
		Sem - III Total Credits	26
		Sem –III& IV Total Credits	52

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED.

CBCS- Paper pattern for the subject of Physical Education

B. A. Second Year

(With effects from the Academic year 2017-18)

Semester – III

Paper-V

Basic Anatomy, Physiology and First Aid

Credits: 3

Marks: 35 + 40 =75

Per week - 04 periods

Periods : 60

Unit –I: Anatomy.

Cell -- structure of cell, Types and its functions.

Tissue – Types and functions of various Tissues.

Unit-II : Structure and Functions of following systems

Skeletal system, Muscular System, Digestive systems , Nervous system,
Respiratory system, Circulatory system, Endocrine Systems and Reproductive System.

Unit-III : Effects of exercise on :

Muscular System

Endocrine Systems

Circulatory system

Respiratory systems

Unit-IV : First Aid

Definition and importance of first Aid

Basic Principal of First Aid

Injury –It's Types and Their prevention

Common Injuries and their first aid.

(Note -35 Marks internal Evaluation examination i.e. Test theory :10,
Test MQC: 10, Assignment/ Tutorial:10 and Attendance 5 Marks.)

References

- Sampath K,& Uma Maheshwar B. “ Human Anatomy & Physiology” – 1999-2000, Birla Publication Delhi.
- Shaver, Lerry G. :Essential of Exercise Physiology” – Surjee Publication Delhi.
- Winter Griffith H. “Complete Guide to Sports Injuries”- Crescent Publishing Corporation New Delhi.
- ACSM's Guidelines for Exercise Testing and Prescription (2001), American College of Sports Medicine, New York, U.S.A.
- Anspaugh, D.J., G. Ezell and K.N. Goodman (2006) Teaching Today Health, Mosby Publishers, Chicago (USA
- Donatelle, R.J. and Ketcham P. (2007), Access to Health, Benjamin Cummings, Boston, USA.
- Flyod, P.A., S.E. Mimms and C. Yelding (2003) Personal Health: Perspectives and Lifestyles, Thomson, Wadsworth, Belmont, California, USA.
- Goldberg, L. and D.L. Elliot (2000) The Healing Power of Exercise, National Health & Wellness Club, New York, U.S.A.
- Jain, J. (2004) Khel DawaonKa(New Delhi : Delhi University Press).
- Singh S.K (2011) Anatomy ,physiology, kinesiology and health education, Khel Sahitya Kendra, New Delhi India
- Singh S.K (2010) Sports Injuries and Rehabilitation, Khel Sahitya Kendra, New Delhi India
- Singh S.K (2009) Exercise Physiology (Hindi) , Khel Sahitya Kendra, New Delhi India
- Singh S.K (2008) Sports Medicine (Hindi) , Khel Sahitya Kendra, New Delhi India
- Robbins, G., D. Powers and S. Burgess (2002), A Wellness Way of Life, McGraw Hill, New York, USA.
- Roy, Steven and Richard, Irvin (1983) Sports Medicine, Benjamin Cummings, Boston, USA

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
CBCS- Paper pattern for the subject of Physical Education
B. A. Second Year
(With effects from the Academic year 2017-18)
Semester – III
Paper-VI

External Practical

Credits: 3

Marks: 25+50 = 75

Per week - 04 periods

Periods: 60

Course contents

1. Practical Project :

Pulse rate Measurement (Before and After Playing): 05 Marks

2. Track and Field Event:

Relay (4*100 /4*400) Men and Women : 10 Marks

3. Optional Games:

Any one Indian game in following

i). Kho-Kho ii). Yoga/ weight lifting : 20 Marks

4. Indian Exercise

i). Dand Baithak (Men)

ii) Bent Knee Sit-ups (Women) : 10 Marks

5. Record Book

: 05 Marks

Internal Marks :

25 Marks

Attendance of practical periods - 10 Marks

Oral (General Sports Knowledge - 10 Marks

Discipline/Behaviour - 05 Marks

References

1. K. K. Agrawal and R.J. Jain 'Officiating and Coaching' Suyog Prakashan, 3 Vivekanand market, Amravati 1983.
2. Y.M.C.A - 'Books of rules of games and sports' Y.M.C.A. publication Hous. Jaising Road, New Delhi.
3. Lokesh Thuni- ' Play ground measurement manual' W.P. 474 first floor,, shiv Market, Ashok Vihar, Delhi- 110052
4. Ashok Kumar- ' International Encyclopedia of sports and games mittal publication New Delhi- 110059 Vol – I to IV

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
CBCS- Paper pattern for the subject of Physical Education

B. A. Second Year

(With effects from the Academic year 2017-18)

Semester – III

SEC-I

Fitness and wellness

Credits: 3

Marks: 50

Per week - 3 periods

Periods : 45

Unit –I: Fitness Trainer

Conditioning Exercise
Aerobic Exercise
Anaerobic Exercise
Isometric-Isotonic and Isokinetic Exercise
Therapeutics Exercise

Unit-II : Gym Trainer

Warm up and Cooling Down
Weight Training
Station Training
Set training
Strength Training
Isokinetic Training
Stretching and its type

Unit-III: Life Guard

Nature and Duties of Life Guard
Life Jackets
Deep Water Rescue
Shallow water rescue
Two persons Removal Water
General Procedures for Water Emergency

References

- Merley, William P. –“Health and Physical Fitness” – 1982 CBS College Publishing.
An Interactive Approach, Jones and Bartlett Publisher, Sndbury, Massachusetts, USA.
Bishop, J.G. (2004) Fitness through Aerobics, Benjamin Cummings, USA. Brown, K.M.
(2002) Physical Activity and Health:
Department of Physical Education and Sports Sciences, University of Delhi (2007), Draft
Resource Material – Fitness, Aerobics and Gym-Operations.
Fahey, T.D., M.P. Insel and W.T. Rath (2006), Fit & Well: Core Concepts and Labs in
Physical Fitness, McGraw Hill, New York.
Kumari, Sheela, S., Rana, Amita, and Kaushik, Seema, (2008), Fitness, Aerobics and
Gym Operations, Khel Sahitya, New Delhi
Hoeger, W W K and S.A. Hoeger (2004).Principles and Labs for Fitness and Wellness,
Thomson Wadsworth, California, USA.
Singh S.K (2011) Sports Training and Sports Bio Mechanics in physical Education , Khel
Sahitya Kendra, New Delhi India

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

CBCS- Paper pattern for the subject of Physical Education

B. A. Second Year

(With effects from the Academic year 2017-18)

Semester – IV

Paper- VII

Fitness and Diet

Credits: 3

Marks: 35+ 40=75

**Per week - 4 periods
Periods : 60**

Unit – I : Fitness

Definition and concept of fitness
Need and Important of Fitness
Physical, Mental, Social Fitness

Unit –II : Body Posture

Posture – Definition, Meaning, Concept, Need and Important,
It's Significant and Benefits.
Types of Posture.
Postural deformities (Kyphosis, Lordosis, Scoliosis, Knock-knee,
Bow legs, Flat Foot)
Causes and remedies of Postural Deformities.

Unit –III : Diet

Definition, need and Important of diet for health
Components of Balance diet (carbohydrates, fats, proteins, minerals,
Vitamins, Water)

Unit –IV : Nutrition

Concept of nutrition
Dietary aids
Calorie intake and Expenditure
Energy balance
Eating disorder

(Note- 35 Marks internal Evaluation examination i.e. Test theory :10,
Test MQC:10, Assesment:10 and Attendance: 5 Marks.)

References

- ACSM's Guidelines for Exercise Testing and Prescription (2001), American College of Sports Medicine, New York, U.S.A.
- Anspaugh, D.J., G. Ezell and K.N. Goodman (2006) Teaching Today Health, Mosby Publishers, Chicago (USA)
- Brown, J.E. (2005) Nutrition Now Thomson-Wadsworth.
- Beotra, Alka (2001-02) Drug Education Handbook on Drug Abuse in Sports, Applied Nutrition Sciences, Mumbai.
- Donatelle, R.J. and Ketcham P. (2007), Access to Health, Benjamin Cummings, Boston, USA.
- Flyod, P.A., S.E. Mimms and C. Yelding (2003) Personal Health: Perspectives and Lifestyles, Thomson, Wadsworth, Belmont, California, USA.
- Pande, P. K. (1987) Outline of Sports Medicine (New Delhi :Jaypee Brothers).
- Singh S.K (2008) Educational Methods of Physical Education, Khel Sahitya Kendra, New Delhi India
- Roy, Steven and Richard, Irvin (1983) Sports Medicine, Benjamin Cummings, Boston, USA.

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
CBCS- Paper pattern for the subject of Physical Education

B. A. Second Year

(With effects from the Academic year 2017-18)

Semester – IV

Paper- VIII

External Practical

Credits: 3

Marks: 25+50=75

Per week -4 periods
Periods: 60

Course Content

1. Practical Project

Blood Pressure (Measure Low and high B.P.) 05 Marks

2. Track and Field's event.

10 Marks

A) Throwing event – Discus throw

(Holding, Styles, delivery and Recovery)

B) Jumping event – Triple jump (Hop-step-jump)

10 Marks

(Approach run Take-off, Air position, Landing)

3. Optional Game

1) Cricket 2) Judo

20 Marks

(Fundamental skills, Knowledge of rules and regulation)

4. Record Book

05 Marks

All Practical events related – Introduction, Historical development, grounds measurement, rules and regulation and records.

Internal Marks :

25 Marks

Attendance of practical periods -

10 Marks

Oral (General Sports Knowledge -

10 Marks

Discipline/Behaviour -

05 Marks

N.B. - 1) Record book and Uniform is compulsory

2) Without record book and is not allowed to Examination.

3) Practical examination paper VI & VIII will taken jointly at the time of Summer Examinations.

Reference

- Acsm's (2001) Guidelines for Exercise Testing and Prescription by American College of Sports Medicine Human kinetics USA.
- Barrow H.M. and McGee R. (1979).A Practical Approach to Measurement in Physical Education. Lea & Febiger, Philadelphia. U.S.A.
- Hoeger, W W K and S.A. Hoeger (2004).Principles and Labs for Fitness and Wellness,Thomson Wadsworth, California, USA.
- Kansal DK (2008).Textbook of Applied Measurement Evaluation & Sports selection.SSS Publication. New Delhi.
- Miller David K (2006). Measurement by the Physical Educator: Why and How. Mcgraw-Hill. Boston, U.S.A.
- Mishra Sharad Chandra (2005).Tests And Measurement in physical education.Sports. Delhi.
- Sharma JP (2006). Test and measurements in physical education.khelsahitya. Delhi
- Tritschler K. Barrow & McGee's (2000). Practical Measurement and Assessment. Lippincott Williams & Wilkins. Philadelphia. U.S.A.

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
CBCS- Paper pattern for the subject of Physical Education
B. A. Second Year
(With effects from the Academic year 2017-18)
Semester – IV
SEC-II

Curative Therapies

Credits: 2

Marks: 50

Per week : 3 Periods
Periods: 45

Unit I : Massage

Concept & types of massage
Techniques of massage
Massage for body relaxation
Massage for disabled people
Benefits of massage

Unit II : Yoga Trainer

Training for Pranayama
Training for Asana
Training for Different yogic practices
Yoga for patient
Yoga for bad posture

Unit III : Acupressure

Types of acupressure
Points of acupressure
Acupressure for upper body extremities
Acupressure for lower body extremities
Precautions of acupressure
Benefit of acupressure

Reference

- Anand O P (2001). Yog Dawra Kaya Kalp. SewasthSahityaPerkashan. Kanpur.
- Chawade S, Benefits of Acupressure Points – Most Important Spots in Human Body.
- Hecker H, K Liebchen (2007) Acupressure taping for chronic pain and injuries. The Journal of Chinese Medicine
- Jolly R.S, Acupressure Therapy - Pressure Point Therapy.
- Mary Beth Braun, Stephanie J. Simonson (2008) Introduction to Massage Therapy Lippincott Williams & Wilkins
- Sarin N (2003) Yoga DawaraRogonKaUpchhar.KhelSahitya Kendra
- Sri Swami Ramas (2001). Breathing.SadhanaMandirTrust.Rishikesh.
- Swami Ram (2000) Yoga & Married Life SadhanaMandir Trust.Rishikesh
- Singh S.K (2008) Encyclopaedia of Yoga & Health Education, Khel Sahitya Kendra, New Delhi India.

* * * * *

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड— ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी
स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे CBCS Pattern
नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष
२०१७-१८ पासून लागू करण्याबाबत.

परिपत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक ३ मे २०१७ रोजी संपन्न झालेल्या ३८व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील विषय क्र.१२४/३८-२०१७ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे खालील विषयांचे C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून लागू करण्यात येत आहेत.

- १) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—इंग्रजी (अनिवार्य, द्वितीय भाषा अतिरिक्त, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- २) बी.ए.—हिंदी (ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ३) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—कन्नड (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ४) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—मराठी (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ५) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—पाली (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ६) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—संस्कृत (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ७) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी./बी.एफ.ए./बी.एस.डब्ल्यू—उर्दू (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ८) बी.ए.—फॅशन डिझाईन—द्वितीय वर्ष
- ९) बी.ए.—अर्थशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १०) बी.ए.—भूगोल—द्वितीय वर्ष
- ११) बी.ए.—इतिहास—द्वितीय वर्ष
- १२) बी.ए.—मानव हक्क—द्वितीय वर्ष
- १३) बी.ए.—ग्रंथालय व माहितीशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १४) बी.ए.—जनसंवाद व पत्रकारिता—द्वितीय वर्ष
- १५) बी.ए.—सैनिकशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १६) बी.ए.—तत्त्वज्ञान—द्वितीय वर्ष
- १७) बी.ए.—राज्यशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १८) बी.ए.—मानसशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १९) बी.ए.—लोकप्रशासन—द्वितीय वर्ष
- २०) बी.ए.—समाजशास्त्र—द्वितीय वर्ष

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,

विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.

जा.क्र.: शैक्षणिक—०१/परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/८४

दिनांक : ०७.०६.२०१७.

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, यू.जी.सी. कक्ष, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वाक्षरित / —
उपकुलसचिव
शैक्षणिक (१—अभ्यासमंडळ) विभाग

**SWAMI RAMANAND TEERTH
MARATHAWADA UNIVERSITY, NANDED**

SYLLABUS

POLITICAL SCIENCE

**SEMESTER PATTERN
(CHOICE BASE CREDIT SYSTEM)**

B.A. SECOND YEAR

[With effect from June 2017]

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

**Choice Base Credit System Course structure
Faculty of social sciences
B.A. second year syllabus**

Semester pattern with effect from June - 2017

SUBJECT: - POLITICAL SCIENCE

semester	Core course	Paper no.	Name of paper	Lectures per week	Total No. of lectures	CA	ESE	Total marks	credit
Semester - III	POL. SCI.	v	Indian Constitution	04	55	35	40	75	3
	POL. SCI.	VI	International relations	04	55	35	40	75	3
	SEC	I	Election management	03	45	25	25	50	2
		Total		11	155	95	105	200	8
Semester - IV	POL. SCI.	VII	Indian Government and politics	04	55	35	40	75	3
	POL. SCI.	VIII	International Organizations & Issues	04	55	35	40	75	3
	SEC	II	Political Journalism	03	45	25	25	50	2
		Total		11	155	95	105	200	8
		Grand Total	Semester III + IV	22	310	190	210	400	16

SEC = Skill Enhancement Course

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATAWADA UNIVERSITY, NANDED
CBCS PAPER PATTERN IN THE SUBJECT OF
POLITICAL SCIENCE
B.A. SECOND YEAR
With Effect from June 2017.

SEMESTER - III

Paper No.	Title of paper	Continuous Assessment (C.A.)	End of Semester Examination (E.S.E.)
V	Indian Constitution	35	40
VI	International Relations	35	40
SEC - I	Election Management	25	25

SEMESTER - IV

Paper No.	Title of paper	Continuous Assessment (C.A.)	End of Semester Examination (E.S.E.)
VII	Indian government & politics	35	40
VIII	International Organizations & Issues	35	40
SEC - II	Political Journalism	25	25

Core Course:

- 1) **Continuous Assessment (C. A.):** 35 Marks (Two class test each for 10 marks + one home assignment for 15 marks)
- 2) **End of Semester Examination (E.S.E.):** 40 Marks

SEC: Skill Enhancement Course

- 1) **Continuous Assessment (C. A.):** 25 Marks (To submit one report from the concerned syllabus for 20 marks & report presentation or interview for 05 marks)
- 2) **End of Semester Examination (E.S.E.):** 25 Marks.

End of Semester Examination (ESE)
Question Paper Pattern
With Effect from June 2017.

A) Core Course (CCPOL):

*	MCQ (Multiple Choice Questions)
10 questions, each for one mark.	10 Marks
Q. 1	Descriptive question
OR
Descriptive question	10 Marks
Q. 2	Descriptive question
OR
Descriptive question	10 Marks
Q. 3	Write short notes on (any two).
i)
ii)
iii)
iv)	10 Marks

B) Skill Enhancement Course (SEC):

Q. 1	Descriptive question
OR
Descriptive question	10 Marks
Q. 2	Descriptive question
OR
Descriptive question	10 Marks
Q. 3	Write short notes on (any one).
i)
ii)
iii)	05 Marks

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATAWADA
UNIVERSITY, NANDED**

POLITICAL SCIENCE

Effective from June 2017

B.A. Second Year (CBCS Pattern)

Semester - III

INDIAN CONSTITUTION - Paper V

Credits – 03

Periods – 55

Marks 75

Objectives of Course:

This course acquaints students with the constitution, design of state structure, institutions and their actual working over time. The Indian constitution accommodates conflicting impulses of liberty and justice, territorial decentralization and a strong union for instance within itself. The course traces the embodiment some of these conflicts in constitutional provisions and shows how thus have played out in Political practices. In further, encourages a study of state institution in their mutual interaction with the larger extra constitutional environment.

Course Content:

	Periods	Marks
1) Indian Constitution	-12-	-15-
1.1 The making of Indian Constitution		
1.2 Sources of Indian Constitution		
1.3 Preamble of Indian Constitution		
1.4 Features of Indian Constitution		
2) Constitutional Provisions	-17-	-25-
2.1 Fundamental Rights		
2.2 Fundamental Duties		
2.3 Directive Principles of State Policy		

3) Union Government	-15-	-20-
3.1 Legislature - structure, Powers & Functions Loksabha , Rajyasabha		
3.2 Executive - structure, Powers & Functions President, Vice President, Prime minister, Cabinet		
4) Supreme Court	-11-	-15-
4.1 Composition, Powers & Functions		
4.2 Independence of Judiciary		
4.3 Judicial Review		
4.4 Judicial Activism		

Readings (English, Hindi & Marathi):

1. Austin, Granville, The Indian Constitution, Corner Stone of a Nation Oxford Clarendon, 1996.
2. Basu, D.D., Introduction to the Constitution of India, 2002.
3. Johari, J.C., Indian Political System, Anmol Publication Pvt. Ltd., Delhi, 1996.
4. Pylee M. V., Constitutional Government in India, S. Chand and Co. Ltd., 1984.
5. Yerande V. L., Indian Government & Politics, Chandralok Prakashan, Kanpur, 2012.
६. काश्यप सुभाष, (२००५), हमारा संविधान, नॅशनल बुक ट्रस्ट , इंडीया, नई दिल्ली.
७. महला अशोक और पिकॉक, भारतीय राज्यव्यवस्था, अरिहंत पब्लिकेशन हाऊस, जयपूर.
८. सईद एस. एम., (२००३), भारतीय राजनीतिक व्यवस्था, सुलभ प्रकाशन, जयपूर.
९. जैन पुखराज और फडिया बी.एल., (२००८), भारतीय शासन एवं राजनीति, साहित्य भवन पब्लिकेशन्स, आगरा, १५ वा संस्करण.

१०. भोळे भा.ल., (जून २००३), भारतीय गणराज्याचे शासन आणि राजकारण, पिंपळापुरे अँड कं. पब्लिशर्स, नागपूर.
११. पळशीकर सुहास, देश-प्रदेश, युनिक अँडमी, पुणे.
१२. पवार प्रकाश, भारतीय शासन आणि नेतृत्वाची वाटचाल, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे.
१३. पाटील विलास, भारतीय संविधान, के.सागर पब्लिकेशन, पुणे.
१४. पाटील बी.बी. व उर्मिला चव्हाण, भारतीय शासन आणि राजकारण, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
१५. शिंदे सुनिल व ढवळे जयराम, भारताचे शासन आणि राजकारण, एज्युकेशनल पब्लिकेशन्स अँड डिस्ट्रीब्यूटर्स, औरंगाबाद.
१६. जोशी सुधाकर, भारतीय शासन आणि राजकारण, विद्या बुक पब्लिशर्स, औरंगाबाद.
१७. गव्हाणे अजय, (२०१४), संसदीय लोकशाहीची आयुधे, क्रिएटिव्ह पब्लिकेशन्स, नांदेड.
१८. मेहेत्रे डि. एच. व सोलापूरे राजशेखर, भारतीय शासन आणि राजकारण, अरुणा प्रकाशन, लातूर.
१९. कारेकर मंजिरी व सुवर्णा बेनके, भारताचे शासन आणि राजकारण, पिअरसन पब्लिकेशन, नवी दिल्ली.
२०. घांग्रेकर चिं. ग., (१९९७), भारतीय राज्यघटना : स्वरूप आणि राजकारण, श्रीमंगेश प्रकाशन , नागपूर
२१. जाधव तुकाराम व महेश शिरपूरकर, (२०११), भारतीय राज्यघटना व घटनात्मक प्रक्रीया, युनिक अँडमी, पुणे.

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATAWADA
UNIVERSITY, NANDED**

POLITICAL SCIENCE

Effective from June 2017

B.A. Second Year (CBCS Pattern)

Semester - III

INTERNATIONAL RELATIONS - Paper VI

Credits – 03

Periods - 55

Marks

75

Objectives of Course:

International Relations is the study of interactions. Students will acquire knowledge of the basic structure, processes & trends of International Politics. To understand the conceptual framework needed to systematic analysis of World Politics, understand and be capable of evaluating the validity of constructivist approach, To understand theories & concepts of International Relations, International Organization and non government organizations, Role of UN, International Law and contemporary critical issues in World politics, study of International Relations and develop the ability to think critically about current issues and the future of the world order.

Course Content:

Periods

Marks

1) International Relations

-15-

-20-

- 1.1 Meaning & Definition
- 1.2 Nature
- 1.3 Scope and Significance

2) Approaches to the study of International Relations

-17-

-25-

- 2.1 Idealistic Approach
- 2.2 Realistic Approach
- 2.3 Decision Making Approach

3) National Power

-11-

-15-

- 3.1 Meaning & Definition
- 3.2 Elements
- 3.3 Limitations

4) Balance of Power

-12-

-15-

- 4.1 Meaning & Definition
- 4.2 Techniques
- 4.3 Types
- 4.4 Significance

Readings (English, Hindi & Marathi):

1. Hans. J. Morgenthau, Politics Among Nations, 6th Edition, New York, 1985.
2. R. Axelrod, The Evolution of Co-operation, New York, Basic Books, 1984.
3. D.A. Baldwin (ed.), Neo-realism and Neo-liberalism, New York, Columbia University Press, 1993.
4. C. Brown, *International Relations Theory*, London, Harvester Wheatsheaf, 1975.
5. R.E. Osgood and R.W. Tucker, *Force, Order and Justice*, Baltimore, Johns Hopkins Press, 1967.
6. Ostrom, *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*, Cambridge, Cambridge University Press, 1990.
7. नुरुल्ला बी.सी., आंतरराष्ट्रीय राजनीति, आर्जुन पब्लिशिंग हाऊस, नई दिल्ली.
8. घई यु.आर., आंतरराष्ट्रीय राजनीति, न्यु अकॅडमीक पब्लिशिंग कं., जालंधर.
9. सिंहल एस.सी., आंतरराष्ट्रीय संबंध, लक्ष्मीनारायण अग्रवाल पब्लिकेशन, नई दिल्ली.
10. रायपूरकर वसंत, (१९९४), आंतरराष्ट्रीय संबंध, मंगेश प्रकाशन, नागपूर.
11. देवळाणकर शैलेंद्र, (२०१६), आंतरराष्ट्रीय संबंध, विद्या बुक पब्लिशर्स, औरंगाबाद.
12. वराडकर रघुनंदन, (२०१४), आंतरराष्ट्रीय संबंध आणि राजकारण, विद्या प्रकाशन, नागपूर.
13. अमृतकर प्रशांत, (२००४), आंतरराष्ट्रीय संबंध, चिन्मय प्रकाशन, औरंगाबाद.
14. जोशी टि.ए., (१९९४), आंतरराष्ट्रीय संबंधाची ओळख, प्रकाशक - अंकिता काम्युटर्स, नांदेड.
15. लोटे रा.ज., (१९९५), आंतरराष्ट्रीय संबंध, पिंपळापुरे अॅन्ड कं. पब्लिशर्स, नागपूर.
16. जोरगुलवार भुषण, (१९९८), आंतरराष्ट्रीय संबंध, प्रकाशक-सौ.सुनिता कुलकर्णी, अहमदपूर.
17. शिंदे सुनिल व संतोष कोल्हे, आंतरराष्ट्रीय संबंध, एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅन्ड डिस्ट्रीब्युटर्स, औरंगाबाद.
18. आघाव विलास व देविदास नरवाडे, (२०१४), आंतरराष्ट्रीय संबंध, कैलाश पब्लिकेशन, औरंगाबाद.
19. कुलकर्णी सुधाकर, (२००५), आंतरराष्ट्रीय संबंध: सिध्दांत आणि राजकारण, अरुणा प्रकाशन, लातूर.
20. कुलकर्णी बी.वाय., आंतरराष्ट्रीय संबंध, अरुणा प्रकाशन, लातूर.

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATAWADA
UNIVERSITY, NANDED**

**POLITICAL SCIENCE
Effective from June 2017
B.A. Second Year (CBCS Pattern)
Semester - III
SEC - I - Election management**

Credits – 02

Periods - 45

Marks- 50

Objectives of Course:

This course will give introduction to the students of the debates, principles & practices of Election Management. Election, electoral, voting behavior, political participation, public opinion of the context of Democracies with special reference to India. It will familiarize the students with how to conceptualize & measures of election management using quantitative methods, with particular attending being paid to development basic skills pertaining to the collection, analyze and utilization of data.

Course Content :

1) Election Management-	-15-	-20
1.1 Meaning & Definition of Election Management		
1.2 Election Commission: Structure, Power & Function		
1.3 Code of conduct for Election		
1.4 Electoral Reform		
2) Election Process -	-10 -	-10-
2.1 Voter Registration System		
2.2 Documental Proof for Voting		
2.3 Process of Nomination of Candidates in Election		
2.4 Terms & Conditions for Recognition to Political Parties		
3) Election Campaign & Methods -	-10 -	-10-
3.1 Direct Voting & Indirect Voting		
3.2 Management of Election Propaganda: Campaign, Use of Information Technology in Election, Visit to Voters		
3.3 Management & Structure of Pooling Booth		
3.4 Voter Awareness Campaign		

4) Election & Political Participation -

-10-

-10-

- 4.1 Methods of Political Participation
- 4.2 Affected Factors of Voter Behavior
- 4.3 Voter Apathy – Nature, Causes & Remedies
- 4.4 Obstacles of Political Participation

Readings (English, Hindi & Marathi):

1. Bhambhri Chander Prakash, (2007), Democracy in India, National Book Trust, New Delhi, India.
2. Sharma K.N., Political Psychology, Print Well Publication, Jaipur.
3. वर्मा ज्योती, (२००७), सामाजिक जनांकिके, डिस्कवरी पब्लिसिंग हाऊस, नई दिल्ली.
4. बुथ लेवल अधिकारीयोंके लिए हॅन्डबुक, (२०११) भारत निर्वाचन आयोग, निर्वाचन सदन, अशोक रोड नई दिल्ली.
5. वाधवा शालिनी, (२००३), भारतीय राजनीतिशास्त्र का विकास, अर्जुन पब्लिशिंग हाऊस, नई दिल्ली.
६. भोळे भा.ल., भारतीय गणराज्याचे शासन आणि राजकारण, पिंपळापुरे प्रकाशन, नागपूर.
७. पटवे दिपक, (२०१२), चला राजकारणात, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
८. जाधव तुकाराम व शिरपूरकर महेश, भारतीय संविधान व भारतीय राजकारण, युनिक अकॅडमी, पुणे.
९. जोशी सुधाकर, भारतीय शासन आणि राजकारण, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद.
१०. व्होरा राजेंद्र व पळशिकर सुहास (संपादक), लेले चित्रा (अनुवाद), भारतीय लोकशाही : अर्थ आणि व्यवहार, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे, प्रथम मराठी आवृत्ती २०१०.
११. यादव योगेंद्र, पळशीकर सुहास व डिसुजा पिटर, (२०११), लोकशाही जिंदाबाद, समकालिन प्रकाशन, पुणे.
१२. निकाळजे तुषार, (२०१६), भारतीय निवडणूक प्रणाली : स्थित्यंतरे व आव्हाने, हरिती पब्लिकेशन्स, पुणे.
१३. बिथॅम डेव्हिड व केव्हीन बॉयल, मेहंदळे लिना (संपादक), (२००९), लोकशाही : ८० प्रश्न आणि उत्तरे, नॅशनल बुक ट्रस्ट, नवी दिल्ली, इंडिया.
१४. एरंडे वि.ल., (२०००), भारतीय लोकशाही : अपेक्षा आणि वास्तव, निर्मल प्रकाशन, नांदेड.
१५. शिंदे सुनिल व बालासाहेब किलचे, (२०१५), महाराष्ट्रातील राजकीय पक्षांचे सत्तापरिवर्तन: २०१४, साधना पब्लिकेशन्स, परभणी

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATAWADA
UNIVERSITY, NANDED**

POLITICAL SCIENCE

Effective from June 2017

B.A. Second Year (CBCS Pattern)

Semester - IV

INDIAN GOVERNMENT AND POLITICS - Paper VII

Credits – 03

Periods – 55

Marks 75

Course Content :

1) Center State Relations	-11-	-25-
2.1 Legislative		
2.2 Administrative		
2.3 Financial – Role of Niti Aayog		
2) Constitutional Authorities: Structure & Functions	-17-	-25-
2.1 Election Commissioner of India		
2.2 Attorney General of India		
2.3 Comptroller & Auditor General of India		
3) Political Parties in India	-15 -	-20-
3.1 Features of Political Party system in India		
3.2 Changing Nature of Political Party System		
3.3 Major Political Parties in India – Indian National Congress, Bhartiya Janata Party, Communist Party India, Communist Party India (M.)		
4) Challenges Before Indian Politics	-12-	15-
4.1 Corruption		
4.2 Casteism		
4.3 Communalism		
4.4 Regionalism		

Readings (English, Hindi & Marathi):

1. Kothari Rajni, (2004), Caste in India, Orient Longman, Hyderabad
2. Austin, Granville, The Indian Constitution, Corner Stone of a Nation Oxford Clarendon, 1996.
3. Basu, D.D., Introduction to the Constitution of India, 2002.
4. Johari, J.C., Indian Political System, Anmol Publication Pvt. Ltd., Delhi, 1996.
5. Pylee M. V., Constitutional Government in India, S. Chand and Co. Ltd., 1984.
6. Yerande V. L., Indian Government & Politics, Chandralok Prakashan, Kanpur, 2012.
७. महला अशोक और पिकॉक, भारतीय राज्यव्यवस्था, अरिहंत पब्लिकेशन हाऊस, जयपूर.
८. काश्यप सुभाष (१९९८), भारतीय राजनीति और संसद: विपक्ष की भूमिका, राजकमल प्रकाशन, नई दिल्ली.
९. बाबेल बसंतिलाल, (१९९८), संसदीय प्रजातंत्र में विपक्ष की भूमिका, राजस्थान हिंदी ग्रंथ अकॅडमी, जयपूर
१०. जैन पुखराज और फडिया बी.एल., (२००८), भारतीय शासन एवं राजनीति, साहित्य भवन पब्लिकेशन्स, आगरा, १५ वा संस्करण.
११. भोळे भा.ल., (जून २००३), भारतीय गणराज्याचे शासन आणि राजकारण, पिंपळापुरे अॅन्ड कं. पब्लिशर्स, नागपूर.
१२. पळशीकर सुहास, देश-प्रदेश, युनिक अकॅडमी, पुणे.
१३. पवार प्रकाश, भारतीय शासन आणि नेतृत्वाची वाटचाल, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे.
१४. पाटील विलास, भारतीय संविधान, के.सागर पब्लिकेशन, पुणे.
१५. पाटील बी.बी. व उर्मिला चव्हाण, भारतीय शासन आणि राजकारण, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
१६. शिंदे सुनिल व ढवळे जयराम, भारताचे शासन आणि राजकारण, एज्युकेशनल पब्लिकेशन्स अॅन्ड डिस्ट्रीब्यूटर्स, औरंगाबाद.
१७. जोशी सुधाकर, भारतीय शासन आणि राजकारण, विद्या बुक पब्लिशर्स, औरंगाबाद.
१८. गव्हाणे अजय (२०१४), संसदीय लोकशाहीचे आयुधे, क्रिएटिव्ह पब्लिकेशन्स, नांदेड.
१९. मेहेत्रे डि.एच. व सोलापूरे राजशेखर, भारतीय शासन आणि राजकारण, अरुणा प्रकाशन, लातूर.
२०. कारेकर मंजिरी व सुवर्णा बेनके, भारताचे शासन आणि राजकारण, पिअरसन पब्लिकेशन, नवी दिल्ली.
२१. जाधव तुकाराम व महेश शिरपूरकर, (२०११), भारतीय राज्यघटना व घटनात्मक प्रक्रिया, युनिक अकॅडमी, पुणे.
२२. शिंदे सुनिल, (संपादक), (२०१३), संसदीय लोकशाहीतील विरोधी पक्ष : स्थान व भूमिका, अरुणा प्रकाशन, लातूर.

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATAWADA
UNIVERSITY, NANDED**

POLITICAL SCIENCE

Effective from June 2017

B.A. Second Year (CBCS Pattern)

Semester - IV

INTERNATIONAL ORGANISATION & ISSUES - Paper VIII

Credits – 03

Periods - 55

Marks 75

Course Content:

1) United Nations	-17-	-25-
1.1 Origin & Objectives		
1.2 Structure & Functions -
General Assembly, Security Council, International Court,
Secretarial		
1.3 Success, Failures & Remedies		
2) Regional Organizations: Structure, Objectives & Functions	-12-	-15-
2.1 SAARC		
2.2 ASEAN		
2.3 OPEC		
2.4 BRICS		
3) Arms Race, Arms Control and Disarmament	-15-	-20-
3.1 Arms Race
Meaning, Definition, Reasons & Effects		
3.2 Arms Control
Meaning, Definition, Importance, Efforts: NPT, CTBT		
3.3 Disarmament
Meaning, Definition, Importance		
4) Major Issues in International Politics	-11-	-15-
4.1 Terrorism - Nature, Reasons & Remedies		
4.2 Human Rights – Nature & Problems		
4.3 Feminism – Nature & Challenges		

Readings (English, Hindi & Marathi):

1. Hans. J. Morgenthau, *Politics Among Nations*, 6th Edition, New York, 1985.
2. R. Axelrod, *The Evolution of Co-operation*, New York, Basic Books, 1984.
3. D.A. Baldwin (ed.), *Neo-realism and Neo-liberalism*, New York, Columbia University Press, 1993.
4. C. Brown, *International Relations Theory*, London, Harvester Wheatsheaf, 1975.
5. R.E. Osgood and R.W. Tucker, *Force, Order and Justice*, Baltimore, Johns Hopkins Press, 1967.
6. Ostrom, *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*, Cambridge, Cambridge University Press, 1990.
7. नुरुल्ला बी.सी., आंतरराष्ट्रीय राजनीति, आर्जुन पब्लिशिंग हाऊस, नई दिल्ली.
8. घई यु.आर., आंतरराष्ट्रीय राजनीति, न्यु अकॅडमीक पब्लिशिंग कं., जालंधर, (पंजाब).
9. सिंहल एस.सी., आंतरराष्ट्रीय संबंध, लक्ष्मीनारायण अग्रवाल पब्लिकेशन, नई दिल्ली.
10. रायपूरकर वसंत, (१९९४), आंतरराष्ट्रीय संबंध, मंगेश प्रकाशन, नागपूर.
11. देवळाणकर शैलेंद्र, (२०१६), आंतरराष्ट्रीय संबंध, विद्या बुक पब्लिशर्स, औरंगाबाद.
12. वराडकर रघुनंदन, (२०१४), आंतरराष्ट्रीय संबंध आणि राजकारण, विद्या प्रकाशन, नागपूर.
13. अमृतकर प्रशांत, (२००४), आंतरराष्ट्रीय संबंध, चिन्मय प्रकाशन, औरंगाबाद.
14. जोशी टि.ए., (१९९४), आंतरराष्ट्रीय संबंधाची ओळख, प्रकाशक - अंकिता काम्युटर्स, नांदेड.
15. लोटे रा.ज., (१९९५), आंतरराष्ट्रीय संबंध, पिंपळापुरे अॅन्ड कं. पब्लिशर्स, नागपूर.
16. जोरगुलवार भुषण, (१९९८), आंतरराष्ट्रीय संबंध, प्रकाशक-सौ.सुनिता कुलकर्णी, अहमदपूर.
17. शिंदे सुनिल व संतोष कोल्हे, आंतरराष्ट्रीय संबंध, एज्युकेशनल पब्लिशर्स अॅन्ड डिस्ट्रीब्युटर्स, औरंगाबाद.
18. आघाव विलास व देविदास नरवाडे, (२०१४), आंतरराष्ट्रीय संबंध, कैलाश पब्लिकेशन, औरंगाबाद.
19. कुलकर्णी सुधाकर, (२००५), आंतरराष्ट्रीय संबंध: सिध्दांत आणि राजकारण, अरुणा प्रकाशन, लातूर.
20. कुलकर्णी बी.वाय., आंतरराष्ट्रीय संबंध, अरुणा प्रकाशन, लातूर.

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATAWADA
UNIVERSITY, NANDED
POLITICAL SCIENCE
Effective from June 2017
B.A. Second Year (CBCS Pattern)
Semester - IV
SEC II - Political Journalism**

Credit -2

periods -45

marks -50

Objectives of Course:

This course will give introduction to the students of political journalism aims to provide voters with the information to formulate their own opinion and participate in community, local to global matter that will effect then. Political journalism is provided through different mediums in print, broadcast, online reporting, instant coverage of campaign, politics, event news, government status, election updates etc.

Course Content:

1) Political Journalism	-20 -	-20-
1.1 Political Journalism: Meaning, Definition, Nature, Scope & Significance		
1.2 Sources of Political Journalism		
1.3 Code of Conduct for Political Journalist		
2) Methods of political journalism	- 10-	-10-
2.1 Commentary of Legislation		
2.2 Political Interview		
2.3 Press Conference		
2.4 Political Analysis		
2.5 Reporting of Political Events		
3) Politics and media	-08-	-11-
3.1 Influence of Media on Decision Making Process		
3.2 Role of Media in Leadership Development		
3.3 Role of Media in Awareness		

4) Challenges before Political Journalism -07-

-09-

- 4.1 Party Spirited News Papers
- 4.2 Commercialization of Journalism
- 4.3 Increases of Paid News
- 4.4 Violation of Code of Conduct
- 4.5 Fear of Political Journalism

Readings (English, Hindi & Marathi):

1. Carey Jams W. & Cates A. (2004), Journalism, Libraries Unlimited, West Port, London.
 2. Vir Bala & Agrawal, Essentials of Practical Journalism, Concept Publication Camp, New Delhi.
 3. Roy Barun, (2001), Beginner's Guide to Journalism, Pustak Mahal, Mumbai.
 4. R. Ramkrishnan, (1994), Press & Politics in an Indian State, Delta Publishing House, Hyderabad.
 5. Kamath M.V., (2002), Professional Journalism, Vikas Publishing House Pvt. Ltd., New Delhi.
 6. चतुर्वेदी एन.पी., (२००५), जनसंचार एवं पत्रकारिता, पोईटर पब्लिशर्स, जयपूर.
 7. लेले रा.के., (२००४), मराठी वृत्तपत्रांचा इतिहास, कॉन्टीनेंटल प्रकाशन, पुणे-३०.
 8. कुलकर्णी प्रकाश, (१२ सप्टेंबर १९८९), माध्यम, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे-३०.
 9. खांबटे सतिश व योगेंद्र ठाकुर, (१३ ऑगस्ट २००६), पत्रकारिता एक आव्हान, आमोद प्रकाशन, मुंबई.
 10. कोळ्मकर अनंत, (२००६), बातमीदाराचा जाहिरनामा, हिमालया पब्लिशिंग हाऊस, मुंबई.
 11. सोनकांबळे कविता, (२०१६), मीडिया आणि राजकारण, निर्मल प्रकाशन, नांदेड.
-

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड— ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी
स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे CBCS Pattern
नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष
२०१७-१८ पासून लागू करण्याबाबत.

परिपत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक ३ मे २०१७ रोजी संपन्न झालेल्या ३८व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील विषय क्र.१२४/३८-२०१७ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे खालील विषयांचे C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून लागू करण्यात येत आहेत.

- १) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—इंग्रजी (अनिवार्य, द्वितीय भाषा अतिरिक्त, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- २) बी.ए.—हिंदी (ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ३) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—कन्नड (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ४) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—मराठी (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ५) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—पाली (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ६) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—संस्कृत (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ७) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी./बी.एफ.ए./बी.एस.डब्ल्यू—उर्दू (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ८) बी.ए.—फॅशन डिझाईन—द्वितीय वर्ष
- ९) बी.ए.—अर्थशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १०) बी.ए.—भूगोल—द्वितीय वर्ष
- ११) बी.ए.—इतिहास—द्वितीय वर्ष
- १२) बी.ए.—मानव हक्क—द्वितीय वर्ष
- १३) बी.ए.—ग्रंथालय व माहितीशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १४) बी.ए.—जनसंवाद व पत्रकारिता—द्वितीय वर्ष
- १५) बी.ए.—सैनिकशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १६) बी.ए.—तत्त्वज्ञान—द्वितीय वर्ष
- १७) बी.ए.—राज्यशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १८) बी.ए.—मानसशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १९) बी.ए.—लोकप्रशासन—द्वितीय वर्ष
- २०) बी.ए.—समाजशास्त्र—द्वितीय वर्ष

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,

विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.

जा.क्र.: शैक्षणिक—०१/परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/८४

दिनांक : ०७.०६.२०१७.

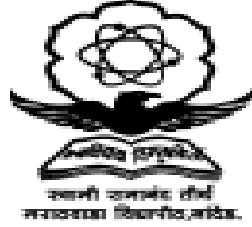
प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, यू.जी.सी. कक्ष, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वाक्षरित /—

उपकुलसचिव

शैक्षणिक (१—अभ्यासमंडळ) विभाग

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA
UNIVERSITY, NANDED**

SYLLABUS

Public Administration

B.A. Second Year

Choice Based Credit System (CBCS) Semester Pattern

(With Effective From 2017-18)

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure

Faculty of Social Sciences

Subject : Public Administration

B.A. Second Year Syllabus

Semester Pattern Effective from 2017-2018

Semester	Core course	Paper No.	Name of Paper	Lectures Per Week	Total No. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
III	CCPA-A	V	Personnel Administration	4	55	35	40	75	3
	CCPA-B	VI	State Government & Administration	4	55	35	40	75	3
	SEC	I	Rural Development and Empowerment Programmes	3	45	25	25	50	2
		Total		11	155	95	105	200	8
IV	CCPA-A	VII	Office Administration	4	55	35	40	75	3
	CCPA-B	VIII	District Administration	4	55	35	40	75	3
	SEC	II	Application of E-Governance and E-Devices in Administration	3	45	25	25	50	2
		Total		11	155	95	105	200	8
		Total		22	310	190	210	400	16

Note:

1. CCPA : Core Course of Public Administration
2. SEC : Skill Enhancement Course
3. CA : Continuous Assessment
4. ESE : End of Semester Examinations

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
CBCS – Paper Pattern in the Subject of Public Administration
B.A. Second Year
(Effective from 2017-18)
SEMESTER – III

Paper No.	Title of the Paper	Internal Mark (CA)	End Semester Exam (ESE)	Total (CA+ESE)
V	Personnel Administration	35	40	75
VI	State Government & Administration	35	40	75
SEC-I	Rural Development and Empowerment Programme	25	25	50

SEMESTER – IV

Paper No.	Title of the Paper	Internal Mark (CA)	End Semester Exam (ESE)	Total (CA+ESE)
V	Office Administration	35	40	75
VI	District Administration	35	40	75
SEC-II	Application of E-Governance and E-Devices in Administration	25	25	50

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

Public Administration

B.A. Second Year

Semester – III

Paper – V

Personnel Administration

(Effective from June – 2017)

Credits : 03

Periods : 55

Marks : 75

Course Introduction:

Personnel administration is an important part of Public administration. Personnel administration is the art and science of planning, organizing, directing, controlling and motivating human resources. The main thing is to give knowledge of personnel system in Indian administration, specially how to process of Recruitment, Training, Promotion and Retirement of the Government Sector Employees; and understands all new issue in personnel administration.

Course Objectives:

1. To familiarize the students with basic process of Civil Service Recruitment in Indian Personnel Administration.
2. To understand how to Train Civil Servants for their Better Role in Indian Governance and Administration.
3. To know the Systematic process in Personnel Administration (Recruitment to Retirement of the Personnel).

Course Content:

	Periods	Marks
Unit-1 Personnel Administration – Meaning, Importance, Scope	10	15
Unit -2 Recruitment – Meaning, Direct & Indirect Recruitment	10	15
Unit-3 Training – Meaning, Objectives & Types	15	15
Unit- 4 Promotion – Meaning, Principles of Promotion (Merit & Seniority)	10	15
Unit -5 Retirement – Meaning, Need of Retirement Benefits of Retirement (Pension, Gratuity, Provident funds, NCPS)	10	15

Suggested Reading

1. Goel, S.L., Personnel Administration and management, Sterling Publishers, New Delhi, 1993.
2. Basu Rumki, Public Administration Concept and Theories, Sterling Publishers, New Delhi, 2013.
3. Rajesh K. Jha, Public Personnel Administration, Pearson Publication, New Delhi, 2012.
4. Edwin B. Flippo, Personnel Management, Singapur, 1984
5. Glenn Stal, Personnel Administration, Oxford IBH Publication, New Delhi, 1977
6. Gosh, Personnel administration, Sudha Publication, New Delhi, 1975.
7. Gupta C.B., Human Resources Management, Sultan Chand & Sons publication, New Delhi, 2001.
8. Puri K.K., Personnel Administration and Financial Administration, Bharat Publishers, Jalandhar, 2005.
9. Arun Monappa, Managing Human Resources, Macmillan Indian Ltd. 2001
10. Sharma M.P., Public Administration : Theory and Practice, Kitab Mahal, Allahabad, 1988
11. Shina V.M., Personnel Administration, RBAS Publishers, Jaipur, 1986.
12. सिन्हा व्ही. एम., कार्मिक प्रशासन, आरबीएसए पब्लिशर्स, जयपूर, १९८५
13. कटारिया सुरेंद्र, कार्मिक प्रशासन, आरबीएसए पब्लिशर्स, जयपूर, २००८
14. पांडे असुतोष, कार्मिक प्रशासन विश्वभारती प्रकाशन, नई दिल्ली, २००९
15. सिंह राघवेंद्र, कार्मिक प्रबंध, बिहार हिंदी ग्रंथ अकादमी, पटना, १९७३
16. जैन सी.एम., हरिशचंद्र शर्मा, सेवीवर्गीय प्रशासन, रिसर्च पब्लिकेशन इन सोशल सायन्सेस, नवी दिल्ली, १९७८
17. चव्हाण पी. जी., मामीडवार एस.एस., कर्मचारी व वित्तीय प्रशासन, कैलास पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद, १९८८
18. बंग के. आर., कर्मचारीवर्ग प्रशासन, विद्या बुक्स, पब्लिशर्स, औरंगाबाद, २०१०.
19. भिंगे सुभाष, कर्मचारी प्रकाशन, अरुणा प्रकाशन, लातूर, २००९
20. ठोंबरे सतिष, शेख एम. आय., कर्मचारी प्रशासन, अभिजित प्रकाशन लातूर, २००९
21. कत्तुरवार बी. आर., मानवी संसाधन प्रशासन, ओमसाई प्रकाशन, देगलूर, २००५
22. पिंपळे, भूताळे, वडवळे, कर्मचारी व वित्तीय प्रशासन, सहयाद्री प्रकाशन, नांदेड, २००७

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

Public Administration

B.A. Second Year

Semester – III

Paper – VI

State Government and Administration

(With Special Reference to Maharashtra)

(Effective from June – 2017)

Credits : 03

Periods : 55

Marks : 75

Course Introduction:

India is a Democratic Republic with a Parliamentary form of government which is federal in structure with unitary features. There is a Council of Ministers with the Prime Minister as its head to advise the President who is the constitutional head of the country. Similarly in states there is a Council of Ministers with Chief Minister as its head, who advises the Governor. In this paper focus is on the Structure of State Government and Administration with special reference to Maharashtra. The course is designed to provide knowledge to the students about formation of state in India, State Legislature, State executive and State judiciary.

Course Objectives:

1. The Course introduces and provides knowledge of State Government and Administration.
2. To understand process of State Judiciary.
3. To know perceive Constitutional and Statutory Agencies.

Course Content:

	Periods	Marks
Unit-1 Formation and reorganization of Maharashtra State.	10	15
Unit-2 State Legislature.	15	15
a) Governor – Powers, Functions & Role.		
b) Legislative Assembly (Vidhan Sabha) – Composition and Functions.		
c) Legislative Council (Vidhan Parishad) – Composition and Functions.		
Unit-3 State Executive	10	15
A) Chief Minister		
B) Council of Ministers		
C) State Secretariat		
Unit-4 State Judiciary	10	15
High Court – Composition & Powers		
Unit-5 Constitutional and Statutory Agencies	10	15
a) Maharashtra Public Service Commission		
b) State Election Commission		
c) State Women Commission		

Suggested Reading

1. Jain Ashok, Government and Politics of Maharashtra
2. Kharkar & Velankar, Government of Maharashtra.
3. Maheshwari S.R., State Government in India, Mecomillan, New Delhi, 1982.
4. Government of India, Administrative Reforms Commission-II, 15th Report on State Administration, New Delhi, 2009.
5. Khandelwal R.M., State level Plan Administration in India, RBSA Publishers, Jaipur, 1985.
6. Sapru R.K., Indian Administration, Kalyani Publishers, New Delhi, 2001.
7. Arora R.K., Goyal Rajani, Indian Public administration, Wishwa Prakshan, New Delhi, 2009.
8. Padhi A.P., State Administration in India, Uppal Publication, New Delhi, 1998.
9. कटारिया सुरेंद्र, राज्य प्रशासन, मलिक एण्ड कंपनी, नई दिल्ली, २००७
10. आरोडा रमेश, चतुर्वेदी गिता, भारत में राज्य प्रशासन, आरबीएसए पब्लिशर्स, जयपूर, २००७
11. ठोंबरे सतिष, महाराष्ट्र व जिल्हा प्रशासन, अरुणा प्रकाशन, लातूर, २००२
12. व्यंकट विळेगावे, महाराष्ट्र राज्य व जिल्हा प्रशासन, अरुणा प्रकाशन, लातूर, २००९
13. कोत्तापल्ले लक्ष्मण, महाराष्ट्र प्रशासन, कल्पना प्रकाशन, नांदेड.
14. पोहेकर, भूतडा, खरटमोल, महाराष्ट्र प्रशासनाची रुपरेषा, अरुणा प्रकाशन, लातूर, २०११
15. पाटील वा. भ. महाराष्ट्र प्रशासन, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, २०१२
16. बंग के. आर., महाराष्ट्र प्रशासन, विद्या बुक्स, औरंगाबाद, २००१
17. कुडकेर एन. पी., एकंबेकर पंचशील, महाराष्ट्र आणि जिल्हा प्रशासन व्यवस्था, अरुणा प्रकाशन, लातूर, २०१७

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
Public Administration
B.A. Second Year
Semester – III
Skill Enhancement Course – I
Rural Development and Empowerment Programmes
(Effective from June – 2017)

Credits : 02

Periods : 45

Marks : 50

Course Introduction:

Rural development programmes are designed to facilitate a multi-faceted growth of the rural poor people by extending the benefits of development to them. The main aim of rural development programmes is to improve the living standards of the people and providing them opportunities. In the present era, various rural development programmes have been newly defined by Prime Minister. This course designed to create awareness of rural development in the students.

Course Objectives:

1. To understand Rural Development and Empowerment.
2. To study various Rural Development Programmes.
3. To understand various issues in rural development programmes.

Course Content:

	Periods	Marks
Unit-1 Meaning & Importance of Rural Development	15	20
1. Rural Development		
2. Women Empowerment of rural area		
3. Rural Employment		
Unit-2 Rural Development Programme	15	20
1. Clean India Mission (Swachh Bharat Abhiyan)		
2. MGNREGA (Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act-2014)		
3. Pradhan Mantri Awas Yojana		
4. Jalyoukt Shivar		
Unit-3 Issue in Rural Development & Empowerment	15	10
1. Transparency and Accountability		
2. Rural Migration		
3. Lack of Effective Implication		

Note : It is obligatory to conduct 45 Periods in one semester for Skill Enhancement Course, per week 3 periods, one for theory and 2 for practical's.

Internal Practical : (25 marks)

- Write a Assignment on Concept of Rural Development. 10 mark
- Concern teacher should take a test of total 05 mark
- Create two survey form (or) write short survey report on Rural Development Programme . 10 marks

External Practical Exam : (25 marks)

External practical exam is conducted by University at the end Semester. 25marks.

Suggested Reading

1. Desai Vasant, Fundamental of Rural Development : A systems Approach, Himalaya Publication, Bombay, 1991.
2. Hoja Rakesh, Administrative Interventions in Rural Development, Rawat Publication Jaipur, 1987.
3. Sharma S.K. & Malhotra S.L., Integrated Rural Development, Abhinav Prakashan, New Delhi, 1977.
4. Prasad B.K., Rural Development: Concept, Approach and strategy, Sarup & Sons, New Delhi, 2003
5. Rau S.K., Global Search Rural Development, NIRD, Hyderabad, 2001.
6. Maheshwari S.R., Rural Development in India, Sage Publication, New Delhi, 1985.
7. Singh Manohar, Rural Development Administration and Anti-Poverty Programmes, Deep & Deep Publication, New Delhi, 1988
8. Swachh Bharat Abhiyan- www.swachhbharatabhiyan.in , www.swachhbharat.mygov.in
9. Pradhan Mantri Awas Yojana – www.pmaymis.gov.in , www.pradhanmantriawasyojana.in , www.mhupa.gov.in
10. Jalyoukt Shivar – www.mrsac.maharashtra.gov.in , www.quora.com, www.jalyouktshivar.com
11. शर्मा श्रीनाथ, मनोजकुमार, पंचायतीराज एवं ग्रामिन विकास, अर्जुन पब्लिकेशन्स हाऊस, नई दिल्ली. २००४
12. फाडिया बी. एल., भारत में लोकप्रशासन, साहित्य भवन पब्लिकेशन्स, अग्रा, २००९
13. यादव रामजी, भारत में ग्रामिण विकास, अर्जुन पब्लिकेशन्स, नई दिल्ली, २००८.
14. कराळे, कविमंडन, ग्रामिण विकासाचा एकात्मिक दृष्टिकोन, मंगेश प्रकाशन नागपूर, २००६
15. कत्तुरवार बी. आर., ग्रामिण विकास प्रशासन, ओमसाई प्रकाशन, देगलूर, २०१७

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

Public Administration

B.A. Second Year

Semester – IV

Paper – VII

Office Administration

(Effective from June – 2017)

Credits : 03

Periods : 55

Marks : 75

Course Introduction:

Everyone knows what is meant by an ‘Office’ but very few are able to define it. Office Administration is a part of general management. The main aim of the paper Office Administration is to introduce the process of the work method. What is role of head of the office in office administration? How to keep safely and smoothly maintain office records & environment.

Course Objectives:

1. To understand the meaning of Office Administration.
2. To introduce the Office Procedure and Method.
3. To identify various problems in Office Administration.

Course Content:

	Periods	Marks
Unit-1 Office Administration - Meaning, Importance & Functions	15	15
Unit-2 Office Environment	10	15
a) Office Lighting – Meaning and Importance		
b) Noise Control - Meaning and Importance		
c) Sanitation - Meaning and Importance		
Unit-3 Office Procedure and Method	10	15
a) Head of Institute – Qualities and Function		
b) Establishment - Function		
c) Filing – Meaning and Method		
Unit-4 Working of Office Administration	10	15
a) Manuals – Meaning and Type		
b) Reporting – Type and Importance		
c) Service Book – Objectives and Importance		
Unit-5 Problems of Office Administration	10	15
a) Red tape – Meaning and Effects		
b) Stress - Causes and Effects		
c) Corruption - Causes and Effects		

Suggested Reading

1. E. C. Eyre, Med, ACIS, Office Administration, Rupa Co. New Delhi, 1983.
2. Prof. Sahai, Modern Office Management, Kitab Mahal, Allahabd.
3. Arora S.P., Office Organisation and Management.
4. Pillai & Bagavathi, Office Organization and Management, S.Chand Company, New Delhi.
5. Lokhandwala A.H., & Behere V.K, Office Management, Nirali Prakashan, Pune.
6. जोशी प्रतिभा, कार्यालय व्यवस्थापन, सुविचार प्रकाशन, पुणे.
7. लांजेकर जगदिश, जॉन्सन बोर्जेस, कार्यालयीन संघटन व कौशल्य, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे.
8. जोशी वि. अ., कार्यालय व्यवस्थापन, नरेंद्र प्रकाशन, पुणे.
9. लोहार व कोठारी, कार्यालय व्यवस्थापन, प्रशांत प्रकाशन, जळगाव.
10. बन वशिष्ट, कार्यालय प्रशासन, अरुणा प्रकाशन, लातूर, २०१४

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
Public Administration
B.A. Second Year
Semester – IV
Paper – VIII
District Administration
(Effective from June – 2017)

Credits : 03

Periods : 55

Marks : 75

Course Introduction:

The Present system of district administration owes its origin to the time of the Mauryan Empire. But modern structure of district administration in India developed in Colonial Period (1772). At that time was district administration established for collection of revenue. In the present era, district is the basic territorial unit of administration in India. District administration is the total functioning of Government in a district. In this paper stress is on providing knowledge of district administration for the Students.

Course Objectives:

1. To know what is District Administration means.
2. To understand Structure and function of various departments of District Administration.
3. To provide knowledge of the revenue system, Judiciary system and Police administration at district level.

Course Content:

	Periods	Marks
Unit-1 District Administration - Meaning & Elements of District Administration	10	15
Unit-2 Law and Order - Principles and Agencies	10	15
Unit-3 District Revenue Administration	15	15
a) District Collector		
b) Sub Divisional Officer		
c) Tahasildar		
d) Talathi		
Unit-4 District Judiciary	10	15
a. District and Session Court		
b. Loknyayalaya		
Unit-5 District Police Administration	10	15
a. District Superintendent of Police		
b. Police Inspector		
c. Police Patil		

Suggested Reading

1. Khera S.S., District Administration, National, New Delhi, 1977
2. Jain R. B., District Administration, Indian Institute of Public Administration, 1980
3. Dayal Ishwar, Mathur Kuldeep & Battacharya M., District Administration, McMillan, New Delhi, 1976
4. Misra S.C. Police Administration in India, National Police Academy, Mount Abu, 1972
5. Shrama P.D., Indian Police : A Development Approach, Delhi, 1971.
6. Shukla J.D., State and District Administration in India, IIPA, New Delhi
7. Sapru, R.K., Indian Administration, Kalyani Publishers, New Delhi, 2001.
8. Maheshwari S.R., State Government in India, Mcmillan, New Delhi, 1982.
9. Government of India, Administrative Reforms Commission-II, 15th Report on State Administration, New Delhi, 2009.
10. Khandelwal R.M., State level Plan Administration in India, RBSA Publishers, Jaipur, 1985.
11. Arora R.K., Goyal Rajani, Indian Public administration, Wishwa Prakshan, New Delhi, 2009.
12. Padhi A.P., State Administration in India, Uppal Publication, New Delhi, 1998.
13. कटारिया सुरेंद्र, राज्य प्रशासन, मलिक एण्ड कंपनी, नई दिल्ली, २००७
14. आरोडा रमेश, चर्तुवेदी गिता, भारत में राज्य प्रशासन, आरबीएसए पब्लिशर्स, जयपुर, २००७
15. ठोंबरे सतिष, महाराष्ट्र व जिल्हा प्रशासन, अरुणा प्रकाशन, लातूर, २००२
16. व्यंकट विळेगावे, महाराष्ट्र राज्य व जिल्हा प्रशासन, अरुणा प्रकाशन, लातूर, २००९
17. पोहेकर, भूतडा, खरटमोल, महाराष्ट्र प्रशासनाची रुपरेषा, अरुणा प्रकाशन, लातूर, २०११.
18. इंगळे उत्तम, महाराष्ट्रातील पोलिस जनता संबंध, प्रतिभास प्रकाशन, परभणी, २०१०
19. कुडकेर एन. पी., एकंबेकर पंचशील, महाराष्ट्र आणि जिल्हा प्रशासन व्यवस्था, अरुणा प्रकाशन, लातूर, २०१७

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
Public Administration
B.A. Second Year
Semester – IV
Skill Enhancement Course – II
Application of E-Governance and E-Devices in Administration
(Effective from June – 2017)

Credits : 02

Periods : 45

Marks : 50

Course Introduction:

The E-Governance is basically associated with carrying out the functions and achieving the result of governance through the utilization of ICT (Information and Communications Technology). World Bank explained the “E-Governance as the use by Government agencies of information technology that have the ability to transform relations with citizens.” In India, main trust for E-governance was provided by the launching of NICNET in 1987 by the national satellite based computer network. It is established that E-Governance is the application of information and Communication technology to transform the efficiency, effectiveness, transparency and accountability in the government. The course mainly aims at creating new skill in students for Application of E-Governance and Digital Devices in administrative service delivery.

Course Objectives:

1. To familiarize the students with concept of E-Governance and digital technology in service delivery.
2. To understand how to use of E-Governance in various administrative departments.
3. To know the application of E-Governance and various issues.

Course Content:

	Periods	Marks
Unit-I E-Governance	15	20
1. E-Governance – Meaning and Importance		
2. Digital Service Delivery Devices		
3. Use of E-devices in Higher Education		
Unit-II Application of E-Governance	15	20
1. E-Seva		
2. E-Panchayat		
3. E-Scholarship		
4. Social Networking Apps		
Unit-III Various Issues in E-Governance	15	10
1. Lack of E-Literacy		
2. People Participation		
3. IT Security		

Note : It is obligatory to conduct 45 Periods in one semester for Skill Enhancement Course, per week 3 periods, one for theory and 2 for practical's.

Internal Practical : (25 marks)

- Write an Assignment on Concept of E-Governance and E-Digital Devices. 10 mark
- Concern teacher should take a test of total 05 marks on above syllabus.
- Visit local Common Service Center (Setu Suvidha) and write a short report on how to use E-Governance. 10 marks

External Practical Exam : (25 marks)

External practical exam is conducted by University at the end Semester. 25marks.

Suggested Reading

1. Bhatnagar Subhash, E-Governance from Vision to Implimtaion, Sage Publication, New Delhi, 2004.
2. Government of India National E-Governance Plan, www.Indian.gov.in
3. Gupta D.N., E-Governance: A Comprehensive Framework, New Century Publication, Verlag, 2008.
4. Pardhasardhi Y., E-Governance and Indian Society. Kanishka Prakashan, New Delhi,2009.
5. Sinha R.P., E-Governance in India: Initiatives and Issues, Concept Publication, New Delhi, 2006.
6. भूताळे, वडवळे, लोकप्रशासन परिचय व मूलतत्वे, क्रिएटिव्ह प्रकाशन, नांदेड, २०१५

* * * * *

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड— ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी
स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे CBCS Pattern
नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष
२०१७-१८ पासून लागू करण्याबाबत.

परिपत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक ३ मे २०१७ रोजी संपन्न झालेल्या ३८व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील विषय क्र.१२४/३८-२०१७ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे खालील विषयांचे C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून लागू करण्यात येत आहेत.

- १) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—इंग्रजी (अनिवार्य, द्वितीय भाषा अतिरिक्त, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- २) बी.ए.—हिंदी (ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ३) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—कन्नड (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ४) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—मराठी (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ५) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—पाली (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ६) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—संस्कृत (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ७) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी./बी.एफ.ए./बी.एस.डब्ल्यू—उर्दू (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ८) बी.ए.—फॅशन डिझाईन—द्वितीय वर्ष
- ९) बी.ए.—अर्थशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १०) बी.ए.—भूगोल—द्वितीय वर्ष
- ११) बी.ए.—इतिहास—द्वितीय वर्ष
- १२) बी.ए.—मानव हक्क—द्वितीय वर्ष
- १३) बी.ए.—ग्रंथालय व माहितीशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १४) बी.ए.—जनसंवाद व पत्रकारिता—द्वितीय वर्ष
- १५) बी.ए.—सैनिकशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १६) बी.ए.—तत्त्वज्ञान—द्वितीय वर्ष
- १७) बी.ए.—राज्यशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १८) बी.ए.—मानसशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १९) बी.ए.—लोकप्रशासन—द्वितीय वर्ष
- २०) बी.ए.—समाजशास्त्र—द्वितीय वर्ष

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,

विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.

जा.क्र.: शैक्षणिक—०१/परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/८४

दिनांक : ०७.०६.२०१७.

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, यू.जी.सी. कक्ष, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वाक्षरित / —

उपकुलसचिव

शैक्षणिक (१—अभ्यासमंडळ) विभाग

वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
विषय : मराठी
पदवी - द्वितीय वर्ष - सत्र पध्दती व ऐच्छिक निवड
श्रेयांक पध्दत (CBCS)
जून 2017 पासून लागू

सत्र	अध्यासपत्रिका क्रमांक	अध्यासपत्रिकेचे नाव	आठवड्याच्या तासिका	एकूण तासिका	अंतर्गत मूल्यांकन गुण CA	सत्र गुण ESC	एकूण गुण	श्रेयांक
III	V	आधुनिक वाङ्मयप्रकार : आत्मचरित्र	04	50	35	40	75	03
	VI	आधुनिक वाङ्मयप्रकार : नाटक	04	50	35	40	75	03
	III (S.L.)	साहित्यधारा भाग-1	04	50	35	40	75	03
	I	मराठी भाषिक उपयोजन व लेखन कौशल्ये	03	45	25	25	50	02
IV	VII	आधुनिक वाङ्मयप्रकार : कादंबरी	04	50	35	40	75	03
	VIII	मध्यगुणि गद्य पद्यांचा अभ्यास	04	50	35	40	75	03
	IV (S.L.)	साहित्यधारा भाग-2	04	50	35	40	75	03
	II	मराठी भाषिक नवनिर्मिती व संभाषण कौशल्ये	03	45	25	25	50	02

सत्र - तिसरे

अभ्यास घटक : १) कार्यालयीन पत्रव्यवहार

२) वृत्तपत्रातील बातमीलेखन

३) प्रसारमाध्यमांतील जाहिरातलेखन

उद्दिष्टे

- १) पत्रलेखनाचे कौशल्य विकसीत होईल.
- २) पत्राची सुयोग्य मांडणी करता येईल व पत्रलेखनाचे भाषिक कौशल्ये विकसीत होईल.
- ३) विविध वृत्तपत्रातील बातमीलेखनाचे स्वरूप लक्षात येईल.
- ४) बातमीलेखनाचे कौशल्ये आत्मसात होईल.
- ५) वेगवेगळ्या प्रसारमाध्यमांसाठी लागणाऱ्या जाहिरातलेखनाचे कौशल्य विकसीत होईल.

महत्त्व :

- १) पत्रलेखनामुळे कार्यालयीन व व्यावसायिक कामकाज सुरळीतपणे पार पाडता येईल.
- २) विविध प्रसारमाध्यमांसाठी बातमीलेखन करता येईल.
- ३) विद्यार्थ्यांना प्रसारमाध्यमांतील बातमीलेखनामुळे रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.
- ४) जाहिरातलेखनाचे तंत्र अवगत केल्याने विविध व्यावसायिक क्षेत्रात प्रभावीपणे जाहिरातलेखन करता येईल.
- ५) जाहिरात लेखनकौशल्यामुळे विविध क्षेत्रात रोजगाराच्या संधी मिळतील.

अभ्यासघटक :

१) कार्यालयीन पत्रव्यवहार -

१५ तासिका

अ) पत्रलेखनाची संकल्पना

ब) पत्रलेखनाचे स्वरूप

क) पत्रलेखनाचे घटक

ड) पत्रलेखनाचे प्रकार

०५ तासिका

इ) पत्रलेखनाच्या विविध प्रकारांचे प्रात्यक्षिक -

१० तासिका

१) कार्यालयीन पत्र २) कार्यालयीन आदेश ३) प्रमाणपत्र ४) नोकरीसाठी अर्ज

५) मागणी पत्र ६) तक्रारपत्र ७) अभिनंदन पत्र

८) पत्रलेखनाचे काही नमुने पाहण्यासाठी विविध कार्यालयास भेटी देणे

२) वृत्तपत्रातील बातमीलेखन :

१५ तासिका

- अ) बातमी : संकल्पना
ब) बातमीची उगमस्थाने
क) बातमीचे मूल्यघटक
ड) बातमीचे प्रकार
इ) बातमीलेखनाची मांडणी

०५ तासिका

ई) बातमीलेखनाचे प्रात्यक्षिक -

१० तासिका

१) मराठी वाङ्मय मंडळ उद्घाटन २) वार्षिक स्नेह संमेलन ३) विद्यार्थी परिषद उद्घाटन

४) भित्तिपत्रकाचे विमोचन ५) वाद-विवाद स्पर्धा ६) मराठी भाषा गौरव दिन

७) रक्तदान शिबीर ८) मराठी अभ्यास सहल ९) स्वातंत्र्य दिन / प्रजासत्ताक दिन / विद्यापीठ

वर्धापन दिन इ. कार्यक्रमासंबंधीच्या बातम्या तयार करणे. तसेच आपल्या परिसरातील वृत्तपत्र कार्यालयास भेट देणे.

३) प्रसारमाध्यमांतील जाहिरातलेखन :

१५ तासिका

- अ) जाहिरात संकल्पना
ब) जाहिरातीचे महत्त्व
क) जाहिरात मसुद्याचे घटक
ड) जाहिरातीचे प्रकार

०५ तासिका

इ) प्रसारमाध्यमांतील जाहिरातलेखनाचे प्रात्यक्षिक -

१० तासिका

१) वृत्तपत्रासाठी जाहिरातलेखन

२) आकाशवाणीसाठी जाहिरातलेखन

३) दूरचित्रवाणीसाठी जाहिरातलेखन

व शक्य त्याठिकाणी वृत्तपत्र, आकाशवाणी व दूरचित्रवाणी कार्यालयास भेट देऊन जाहिरात लेखनाचे स्वरूप समजून घेणे.

संदर्भ ग्रंथ :

- १) साहित्यधारा भाग एक, संपा. डॉ.मा.मा.जाधव, कैलास पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद.
२) व्यावहारिक मराठी, ल.रा.नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
३) दृक-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखनकौशल्य, य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक,
४) उपयोजित मराठी, डॉ.माधव बसवंते, मातोश्री हरणाई प्रकाशन, नांदेड.

मूल्यमापन - (ESE) -

२५ गुण

- प्र.१ दीर्घोत्तरी प्रश्न :** यात दोन प्रश्न विचारले जातील पैकी एक प्रश्न सोडवावा. १० गुण
- प्र.२ दीर्घोत्तरी प्रश्न :** यात दोन प्रश्न विचारले जातील पैकी एक प्रश्न सोडवा. १० गुण
- प्र.३ टिपा द्या :** यात दोन टिपा विचारण्यात येतील पैकी एक टीप सोडवावी. ०५ गुण
(टीप - अभ्यासक्रमातील सर्व घटकांवर प्रश्न विचारण्यात यावेत.)

मूल्यमापन - (CA) -

२५ गुण

- १) पत्रलेखन - (एका पत्रलेखनाचा नमुना तयार करून घेणे.)
- २) बातमीलेखन - (एखादा विषय देऊन त्यावर बातमी लिहून घेणे.)
- ३) जाहिरातलेखन - (कोणत्याही प्रसारमाध्यमांतील जाहिरातीचा एक नमुना तयार करून घेणे.)
(प्रत्येक विद्यार्थ्यांकडून वरील तीन घटकांपैकी एका घटकावर २५ गुणांचे प्रात्यक्षिक करून घेण्यात यावे.)
-

सत्र - चौथे

अभ्यास घटक : १) मुलाखत २) सर्जनशील लेखन ३) सूत्रसंचालन

उद्दिष्टे :

- १) मुलाखतीसंबंधी विस्तृत माहिती मिळेल व मुलाखतीला कसे सामोरे जावे हे कळेल.
- २) मुलाखतलेखनाचे तंत्र अवगत होईल आणि मुलाखती घेण्याचे कौशल्य विकसीत होईल.
- ३) विद्यार्थ्यांच्या अंगी असलेल्या सर्जनशील लेखनाचा विकास होईल.
- ४) सर्जनशील लेखन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा शोध घेता येईल.
- ५) सूत्रसंचालनाचे कौशल्य अवगत होईल.

महत्त्व :

- १) मुलाखतकौशल्य आत्मसात केल्याने आत्मविश्वासाने मुलाखतील सामोरे जाऊन यशस्वी होता येईल.
- २) विविध क्षेत्रातील व्यक्तींची प्रभावीपणे मुलाखत घेता येईल.
- ३) सर्जनशील लेखनाच्या कौशल्यामुळे नवनिर्मितीक्षम लेखन करता येईल.
- ४) भावना व विचारांची अभिव्यक्ती होऊन त्यातून सर्जनशील लेखक, कलावंत निर्माण होतील.
- ५) सूत्रसंचालनाच्या अनेक संधी उपलब्ध होतील.

अभ्यासघटक :

१) मुलाखत -

१५ तासिका

अ) मुलाखत: संकल्पना व स्वरूप

ब) मुलाखतीचे उद्देश

क) मुलाखतीचे प्रकार

ड) मुलाखतीचे टप्पे

इ) मुलाखत देताना व मुलाखत घेताना घ्यावयाची काळजी

ई) मुलाखतीचे प्रात्यक्षिक -

०५ तासिका

१० तासिका

१) आदर्श व प्रयोगशील शिक्षक / शेतकरी / विद्यार्थी / समाजसेवक / डॉक्टर / खेळाडू / लेखक / सरपंच / वकील / चित्रकार / कलावंत इत्यादींची मुलाखत घेणे व मराठी विषयाच्या शिक्षक / प्राध्यापक, तसेच ग्रामसेवक / पोलीस / आरोग्य लिपीक / बँक लिपीक इत्यादी क्षेत्रांत मुलाखत देणे यासंबंधी तयारी करणे. (मुलाखतीची प्रात्यक्षिक प्रश्नावली किंवा अन्य माहिती संग्रहित ठेवणे)

२) **सर्जनशील लेखन -** **१५ तासिका**

- अ) साहित्य: संकल्पना व स्वरूप
ब) ललित व ललितेतर साहित्यातील भेद
क) साहित्याची निर्मितप्रक्रिया
- ०५ तासिका
- ड) सर्जनशील लेखन प्रात्यक्षिक - **१० तासिका**

यात कविता / कथा / एकांकिका / ललित / प्रवासवर्णन/ चरित्रलेखन आदी प्रकारांचे सर्जनशील लेखन करून घेणे.

(सर्जनात्मक लेखनाची हस्तलिखित / मुद्रित प्रत संग्रहित ठेवणे)

३) **सूत्रसंचालन -** **१५ तासिका**

- अ) सूत्रसंचालन : संकल्पना व स्वरूप
ब) सूत्रसंचालनाचे प्रकार
क) सूत्रसंचालनाची पूर्वतयारी
- ०५ तासिका
- ड) उत्कृष्ट सूत्रसंचालकाच्या अंगी असणारे गुण
- इ) सूत्रसंचालनाचे प्रात्यक्षिक - **१० तासिका**

१) मराठी वाङ्मय मंडळ उद्घाटन कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन २) कविसंमेलनाचे सूत्रसंचालन

३) विद्यार्थी निरोप समारंभ कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन ४) चर्चासत्राचे सूत्रसंचालन

५) गटचर्चेचे सूत्रसंचालन ६) अन्य काही कार्यक्रमांचे सूत्रसंचालन

(सूत्रसंचालनाची कार्यक्रमपत्रिका व अन्य माहिती संग्रहित ठेवणे)

संदर्भ ग्रंथ -

- १) व्यावहारिक मराठी - ल.रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन कोल्हापूर.
- २) वृत्त संकलन, लेखन आणि संपादन, प्रा.देवेन्द्र विसपुते, प्रतीक्षा प्रकाशन, उदगीर
- ३) मुद्रित माध्यमांसाठी लेखन कौशल्य, श्री अरुण खेरे, य.च.म.मु. विद्यापीठ, नाशिक.
- ४) साहित्यधारा भाग -२, संपा. डॉ.मा.मा.जाधव, इसाप प्रकाशन, नांदेड.
- ५) साहित्यविचार, प्रा.अरविंद वामन कुलकर्णी, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
- ६) काव्यशास्त्रप्रदीप, स.रा.गाडगीळ, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.
- ७) साहित्यगाथा भाग -२, संपा. डॉ.मा.मा.जाधव, कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद.

मूल्यमापन (ESE) -

२५ गुण

प्र.१ दीर्घोत्तरी प्रश्न :यात दोन प्रश्न विचारले जातील पैकी एक प्रश्न सोडवावा.

१० गुण

प्र.२ दीर्घोत्तरी प्रश्न :यात दोन प्रश्न विचारले जातील पैकी एक प्रश्न सोडवा.

१० गुण

प्र.३ टीपा द्या : यात दोन टीपा विचारण्यात येतील पैकी एक टीप सोडवावी.

०५ गुण

(टीप - अभ्यासक्रमातील सर्व घटकांवर प्रश्न विचारण्यात यावेत.)

मूल्यमापन - (CA) -

२५ गुण

१) मुलाखत - (एका मुलाखतीची नमुना प्रश्नावली संहिता तयार करून घेणे.)

२) सर्जनशील लेखन - (एका साहित्यप्रकारात सर्जनात्मक लेखन करून घेणे.)

३) सूत्रसंचालन - (एखादा कार्यक्रम गृहीत धरून सूत्रसंचालन करावयास लावणे.)

(टीप - प्रत्येक विद्यार्थ्यांकडून वरील तीनपैकी एका घटकावर २५ गुणांचे प्रात्यक्षिक घेण्यात यावे.)

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
पदवी द्वितीय वर्ष जून २०१७ पासून
मराठी (ऐच्छिक)

सत्र- तिसरे

अभ्यासपत्रिका- V

'आधुनिक वाङ्मयप्रकार : आत्मचरित्र'

आत्मचरित्र: संकल्पना व स्वरूप

नेमलेली साहित्यकृती : आपुलाची वाद आपणाशी

लेखक : चंद्रकांत वानखडे

अंतर्गत मूल्यांकन (CA) -	गुण ३५
१) या सत्रात प्रत्येकी दहा गुणांच्या दोन घटक चाचण्या	२० गुण
२) गृहपाठ (होम असाइनमेंट)	१० गुण
३) चर्चासत्र (सेमिनार)	०५ गुण
	३५ गुण
विद्यापीठ परीक्षा (ESE)	४० गुण
(दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचे ०३ प्रश्न - ३० गुण व वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी १० प्रश्न - १० गुण)	
एकूण	७५ गुण

अभ्यासपत्रिका - VI

'आधुनिक वाङ्मयप्रकार : नाटक'

नाटक : स्वरूप आणि संकल्पना,

नाटकाचे प्रमुख प्रकार

नेमलेली कलाकृती - 'थांबा, रामराज्य येतंय' - प्रकाश त्रिभुवन

अंतर्गत मूल्यांकन (CA) -	३५ गुण
१) या सत्रात प्रत्येकी १० गुणांच्या दोन घटक चाचण्या -	२० गुण
२) गृहपाठ (असाइनमेंट) -	१० गुण
३) चर्चासत्र (सेमिनार) -	०५ गुण
	३५ गुण
विद्यापीठ परीक्षा (ESE)	४० गुण
(दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचे ०३ प्रश्न - ३० गुण व वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी १० प्रश्न - १० गुण)	
एकूण	७५ गुण

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
पदवी द्वितीय वर्ष जून २०१७ पासून
मराठी (ऐच्छिक)

सत्र- चौथे

अभ्यासपत्रिका क्रमांक - VII

'आधुनिक वाङ्मयप्रकार : कादंबरी'

कादंबरी : संकल्पना व स्वरूप, कादंबरीचे प्रमुख प्रकार

नेमलेली कलाकृती - 'कोयता' - सरदार जाधव

अंतर्गत मूल्यांकन (CA) -

१) या सत्रात प्रत्येकी दहा गुणांच्या दोन घटक चाचण्या	२० गुण
२) गृहपाठ (होम असाइनमेंट)	१० गुण
३) चर्चासत्र (सेमिनार)	०५ गुण
	<u>३५ गुण</u>

विद्यापीठ परीक्षा (ESE)

४० गुण

(दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचे ०३ प्रश्न - ३० गुण व वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी १० प्रश्न - १० गुण)

एकूण

७५ गुण

अभ्यासपत्रिका - VIII

'मध्ययुगीन गद्य पद्यांचा अभ्यास'

नेमलेले संपादित पुस्तक - 'साहित्यसंपदा'

अंतर्गत मूल्यांकन (CA) -

१) या सत्रात प्रत्येकी १० गुणांच्या दोन घटक चाचण्या -	२० गुण
२) गृहपाठ (असाइनमेंट) -	१० गुण
३) चर्चासत्र (सेमिनार) -	०५ गुण
	<u>३५ गुण</u>

विद्यापीठ परीक्षा (ESE)

४० गुण

(दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचे ०३ प्रश्न - ३० गुण व वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी १० प्रश्न - १० गुण)

एकूण

७५ गुण

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

पदवी द्वितीय वर्ष जून २०१७ पासून

मराठी - द्वितीय भाषा (S.L.)

सत्र- तिसरे

अभ्यासपत्रिका- III

साहित्यधारा भाग - १

अंतर्गत मूल्यांकन (CA) -	३५ गुण
१) या सत्रात प्रत्येकी १० गुणांच्या दोन घटक चाचण्या -	२० गुण
२) गृहपाठ (असाइनमेंट) -	१० गुण
३) चर्चासत्र (सेमिनार) -	०५ गुण
	<u>३५ गुण</u>
विद्यापीठ परीक्षा (ESE)	४० गुण
(दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचे ०३ प्रश्न - ३० गुण व वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी १० प्रश्न - १० गुण)	
एकूण	७५ गुण

मराठी - द्वितीय भाषा (S.L.)

सत्र- चौथे

अभ्यासपत्रिका- IV

साहित्यधारा भाग - २

अंतर्गत मूल्यांकन (CA) -	३५ गुण
१) या सत्रात प्रत्येकी १० गुणांच्या दोन घटक चाचण्या -	२० गुण
२) गृहपाठ (असाइनमेंट) -	१० गुण
३) चर्चासत्र (सेमिनार) -	०५ गुण
	<u>३५ गुण</u>
विद्यापीठ परीक्षा (ESE)	४० गुण
(दीर्घोत्तरी पर्यायी स्वरूपाचे ०३ प्रश्न - ३० गुण व वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी १० प्रश्न - १० गुण)	
एकूण	७५ गुण

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड— ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी
स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे CBCS Pattern
नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष
२०१७-१८ पासून लागू करण्याबाबत.

परिपत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक ३ मे २०१७ रोजी संपन्न झालेल्या ३८व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील विषय क्र.१२४/३८-२०१७ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे खालील विषयांचे C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून लागू करण्यात येत आहेत.

- १) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—इंग्रजी (अनिवार्य, द्वितीय भाषा अतिरिक्त, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- २) बी.ए.—हिंदी (ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ३) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—कन्नड (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ४) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—मराठी (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ५) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—पाली (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ६) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—संस्कृत (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ७) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी./बी.एफ.ए./बी.एस.डब्ल्यू—उर्दू (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ८) बी.ए.—फॅशन डिझाईन—द्वितीय वर्ष
- ९) बी.ए.—अर्थशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १०) बी.ए.—भूगोल—द्वितीय वर्ष
- ११) बी.ए.—इतिहास—द्वितीय वर्ष
- १२) बी.ए.—मानव हक्क—द्वितीय वर्ष
- १३) बी.ए.—ग्रंथालय व माहितीशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १४) बी.ए.—जनसंवाद व पत्रकारिता—द्वितीय वर्ष
- १५) बी.ए.—सैनिकशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १६) बी.ए.—तत्त्वज्ञान—द्वितीय वर्ष
- १७) बी.ए.—राज्यशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १८) बी.ए.—मानसशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १९) बी.ए.—लोकप्रशासन—द्वितीय वर्ष
- २०) बी.ए.—समाजशास्त्र—द्वितीय वर्ष

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,

विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.

जा.क्र.: शैक्षणिक—०१/परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/८४

दिनांक : ०७.०६.२०१७.

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, यू.जी.सी. कक्ष, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वाक्षरित / —
उपकुलसचिव
शैक्षणिक (१—अभ्यासमंडळ) विभाग

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

**SWAMI RAMANAND TEERTH
MARATHWADA UNIVERSITY,
NANDED**

SYLLABUS

HISTORY

Semester Pattern

(Choice Base Credit System)

B.A. Second Year

(With Effective from 2017-2018)

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
CBCS Pattern in the Subject of
HISTORY
B.A. Second Year
(Effective from 2017-2018)

Semester - III

Paper No.	Title of the paper	Internal Marks	External Marks
V	History of Medieval India (1526-1707 A.D.) OR History of Maratha (1630-1707 A.D.)	35	40
VI	History of British India (1757-1857 A.D.) OR Socio-Religious Reform Movement in India	35	40
SEC-I	Tourism	25	25

Semester - IV

Paper No.	Title of the paper	Internal Marks	External Marks
VII	History of Medieval India (1526-1707 A.D.) OR History of Maratha (1630-1707 A.D.)	35	40
VIII	History of British India (1757-1857 A.D.) OR Socio-Religious Reform Movement in India	35	40
SEC-II	Tourism	25	25

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

New syllabus of History
Effective from June – 2017

B.A. Second Year

Semester – III

History of Mediaeval India (1526 to 1707A.D.)

Paper – V

Credits – 03

Periods – 55

Marks 75

M.C.Q. + Theory, 10+30=40 Marks &		
Internal Marks - Test -15 Marks, Tutorial – 10 Marks, Seminar – 10Mark =35 Marks	Total Marks -75	
	Period	Marks
1) <u>Sources</u> Archeological & Literary	10	15
2) <u>Establishment and consolidation of Mughal Empire.</u> Babar, Akbar & Aurangzeb	15	20
3) <u>Mughal Relation With.</u> Rajput, Maratha & Sikha	10	15
4) <u>Mughal Polity.</u> Administrative Structure, Mansabdari & jagirdari system	10	15
5) <u>Mughal Ruling classes.</u> Ulema, Nobility, Jamindar.	10	10

Books for Reference

- १) भिडे गजानन, नलावडे, नाईकनवरे, मध्ययुगीन भारत, फडके प्रकाशन, कोल्हापुर, २००२.
- २) आचार्य धनंजय, भारताचा इतिहास (प्रारंभ ते १७६१), श्री. साईनाथ प्रकाशन, नागपूर, २००९.
- ३) कठारे अनिल, मध्ययुगीन भारताचा इतिहास, १००० ते १७०७ प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, २०१३.
- ४) कठारे अनिल, मोगलकालीन भारताचा इतिहास, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव, जूलै २०१५.
- ५) महाजन व्ही.डी., मध्ययुगीन भारत का इतिहास, एस.चंद पब्लिकेशन, दिल्ली.
- ६) बिरादार टी.के., मोगलकालीन भारत, रत्नदीप बुक सेंटर, उदगीर, १९९५.
- ७) देशमुख मा.म., मध्ययुगीन भारताचा इतिहास, विश्वभारतीय प्रकाशन, नागपुर १९९८.
- ८) सोमनाथ रोडे, मध्ययुगीन भारताचा राजकीय व सांस्कृतिक इतिहास, पिंपळापुरे अँड कं. पब्लिशअर्स, नागपूर १९९७.
- ९) केशेद्रीवार, मध्ययुगीन भारत, विद्या प्रकाशन, नागपुर.
- १०) Sharma S.R., Mughal Empire in India, Agra.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

New syllabus of History
Effective from June – 2017

B.A. Second Year

Semester – IV

History of Mediaeval India (1526 to 1707A.D.)

Paper – VII

Credits – 03

Periods – 55

Marks 75

M.C.Q. + Theory, 10+30=40 Marks &		Total Marks -75	
Internal Marks - Test -15 Marks, Tutorial – 10 Marks, Seminar – 10Mark =35 Marks		Period	Marks
1)	<u>Economy.</u> Rural Economy, Agricultural, production, Management of Water resources. Urban Economy-Land revenue system, crafts, Industries, Trade & Commerce	10	15
2)	<u>Society.</u> The villege community, Peasantry, Agricultural labour & slave, craftsmen, Artians, urben social structure.	15	20
3)	<u>States of Women.</u> Women's rights, parada, Dasi & sati,	10	15
4)	<u>Religion.</u> Sufi, sant tradition, Bhakti Movement.	10	10
5)	<u>Art & Articturacture.</u> Taj Mahal, Bibika Makbara, Jama Masjid (Delhi), Red fort, Fatehapur Shikri.	10	15

Books for Reference

- १) भिडे गजानन, नलावडे, नाईकनवरे, मध्ययुगीन भारत, फडके प्रकाशन, कोल्हापुर, २००२.
- २) आचार्य धनंजय, भारताचा इतिहास, (प्रारंभ ते १७६१), श्री. साईनाथ प्रकाशन, नागपूर, २००९.
- ३) कठारे अनिल, मध्ययुगीन भारताचा इतिहास, १००० ते १७०७ प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, २०१३.
- ४) कठारे अनिल, मोगलकालीन भारताचा इतिहास, प्रशांत पब्लिकेशन जळगाव, जूलै २०१५.
- ५) महाजन व्ही.डी., मध्ययुगीन भारत का इतिहास, एस.चंद पब्लिकेशन, दिल्ली.
- ६) बिरादार टी.के., मोगलकालीन भारत, रत्नदीप बुक सेंटर, उदगीर, १९९५.
- ७) देशमुख मा.म., मध्ययुगीन भारताचा इतिहास, विश्वभारतीय प्रकाशन, नागपुर १९९८.
- ८) सोमनाथ रोडे, मध्ययुगीन भारताचा राजकीय व सांस्कृतिक इतिहास, पिंपळापुरे अँड क. पब्लिशअर्स, नागपूर १९९७
- ९) केशेद्रीवार, मध्ययुगीन भारत, विद्या प्रकाशन नागपुर.
- १०) Sharma S.R., Mughal Empire in India, Agra.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

New syllabus of History
Effective from June – 2017

B.A. Second Year

Semester – III

OR Paper -History of Maratha (1630-1707 A.D.)

Paper V

Periods – 55

Credits – 03

Marks 75

M.C.Q. + Theory, 10+30=40 Marks &		
Internal Marks - Test -15 Marks, Tutorial – 10 Marks, Seminar – 10Mark =35 Marks	Period	Total Marks -75
1) <u>Source Material for the study.</u> Archeological & Literary	10	10
2) <u>Rise of Maratha Power</u> Causes, shahajiraje Bhosle & Jijau, Chattrapati Shivaji Maharaj & his struggle with Adilshahi And Mughal.	10	15
3) <u>Chattrapati Shivaji Maharaj</u> Chattrapati shivaji Maharaj & Foreign Powers, Coronations, Karnatak Expedition, & his Religious Policy.	10	20
4) <u>Chattrapati Sambhaji Maharaj</u> Relation with Mughal, Adilshahi, Kutubshahi, Portuguese, British and Siddi.	15	15
5) <u>Maratha War of independence</u> Contribution of chattrapati Rajaram, Maharani Tarabai, Santaji Ghorpade & Dhanaji Jadhav, Significance of war.	10	15

Books for Reference

- १) भावे वा.कृ., शिवकालीन महाराष्ट्र, पूणे, वरदा प्रकाशन, प्रा.लि. १९९८.
- २) कुलकर्णी अ.रा.व खरे ग.ह., (संपा.) मराठ्यांचा इतिहास, खंड -१, नागपुर, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथ निर्मिती मंडळ, १९८४.
- ३) देशपांडे प्र.न., मराठ्यांचा उदय आणि उत्कर्ष, पूणे, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, २००१.
- ४) कोलारकर श.गो., मराठ्यांचा इतिहास, नागपूर, श्री. मंगेश प्रकाशन, १९९५.
- ५) गवळी पी.ए., मराठ्यांचा इतिहास, औरंगाबाद, कैलास पब्लिकेशन्स, १९९९.
- ६) पवार जयसिंगराव, मराठी सत्तेचा उदय, पूणे, निराली प्रकाशन, १९९६.
- ७) बिरादार टी.के., मराठ्यांचा इतिहास, लातूर, विद्याभारती प्रकाशन, २०००.
- ८) मारडीकर मदन, मराठ्यांचा इतिहास, औरंगाबाद, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, जून २००८.
- ९) सावळे दिपा, मराठ्यांचा इतिहास, एज्युकेशन पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, औरंगाबाद २०१३.
- १०) खोबरेकर वि.गो., महाराष्ट्राचा इतिहास-मराठा कालखंड- भाग -१ शिवकाळ (१६३० ते १७०७ इ.) महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ मुंबई. नोव्हेंबर २००६.
- ११) कोंडेकर आर.एस., मराठ्यांचा इतिहास, लातूर, अरुणा प्रकाशन, ०६ जून २०१४.
- १२) Kulkarni A.R., Maharashtra in the age of Shivaji.
- १३) Joshi P.S. Chatrapati Sambhaji.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

New syllabus of History Effective from June – 2017

B.A. Second Year Semester – IV

OR Paper- History of Maratha (1630-1707 A.D.)

Paper V

Credits – 03

Periods – 55

Marks 75

M.C.Q. + Theory, 10+30=40 Marks &			
Internal Marks - Test -15 Marks, Tutorial – 10 Marks, Seminar – 10Mark =35 Marks	Total Marks -75	Period	Marks
1) <u>Military System</u> Soldier, fort, Nevi.		10	10
2) <u>Administration</u> Central, Provincial & Rural.		10	15
3) <u>Economic & Social Condition</u> 1) <u>Economic Condition -</u> Land, Water Management (Dam, Tank, Talaw, Well) Land revenue, Source of income, Chouthai and Sardeshmukhi. 2) <u>Social Condition –</u> Vatandar, Balutedar, Alutedar, Wetbigari, Status of Women, Marriage System and Women's Education.		15	20
4) <u>Industries & Trade.</u> <u>Industries</u> - Salt, cloth, ship, glass, paper & fishery. <u>Trade-</u> Market Place (Trading Market) Trade Center, Commodities(Goods), Currency.		10	15
5) <u>Religion & culture.</u> Maharashtra Dharma. Festival-fairs. Daivate- vithoba, Tulja Bhawani, Khandoba, Mahalaxmi, Superstitious, Rural goddess.		10	15

Books for Reference

- १) भावे वा.कृ., शिवकालीन महाराष्ट्र, पूणे, वरदा प्रकाशन, प्रा.लि. १९९८.
- २) कुलकर्णी अ.रा.व खरे ग.ह., (संपा.) मराठ्यांचा इतिहास, खंड -१, नागपुर, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथ निर्मिती मंडळ, १९८४.
- ३) देशपांडे प्र.न., मराठ्यांचा उदय आणि उत्कर्ष, पूणे, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, २००१.
- ४) कोलारकर श.गो., मराठ्यांचा इतिहास, नागपुर, श्री. मंगेश प्रकाशन, १९९५.
- ५) गवळी पी.ए., मराठ्यांचा इतिहास, औरंगाबाद, कैलास पब्लिकेशन्स, १९९९.
- ६) पवार जयसिंगराव, मराठी सत्तेचा उदय, पूणे, निराली प्रकाशन, १९९६.
- ७) बिरादार टी.के., मराठ्यांचा इतिहास, लातूर, विद्याभारती प्रकाशन, २०००.
- ८) माडीकर मदन, मराठ्यांचा इतिहास, औरंगाबाद, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, जून २००८.
- ९) सावळे दिपा, मराठ्यांचा इतिहास, एज्युकेशन पब्लिशर्स अॅन्ड डिस्ट्रीब्युटर्स, औरंगाबाद २०१३.
- १०) खोबरेकर, वि.गो. महाराष्ट्राचा इतिहास-मराठा कालखंड- भाग -१ शिवकाळ (१६३० ते १७०७ इ.) महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ मुंबई. नोव्हेंबर २००६.
- ११) कठारे अनिल व घोडके जयश्री शिवकालीन महाराष्ट्र अल्फा पब्लिकेशन नांदेड.
- १२) कुलकर्णी अ.रा., शिवकालीन महाराष्ट्र, राजहंस प्रकाशन,पूणे, १९९७.
- १३) कोंडेकर आर.एस., मराठ्यांचा इतिहास, लातूर, अरुणा प्रकाशन, ०६ जुन २०१४.
- १४) Kulkarni A.R., Maharashtra in the age of Shivaji.
- १५) Joshi P.S. Chatrapati Sambhaji.
- १६) Sardesai Govind Sakharam New History of the Maratha Vol.1

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

New syllabus of History
Effective from June – 2017

B.A. Second Year

Semester – III

History of British India (1757 to 1857 A.D.)

Paper – VI

Credits – 03

Periods – 55

Marks 75

M.C.Q. + Theory, 10+30=40 Marks &		
Internal Marks - Test -15 Marks, Tutorial – 10 Marks, Seminar – 10Mark =35 Marks	Total Marks -75	
	Period	Marks
1) <u>Establishment of British Rule.</u>	15	20
Adevent of the European powers, British-French Conflict, Battle of Plassey & Buxar.		
2) <u>Robert Clive.</u>	10	15
Internal reforms and dual Government system.		
3) <u>Expansion of British Rule.</u>	15	20
Ideologies of expansion, Warren Hastings, Lord Cornwallis, Lord Wellesly, Lord Hastings & Lord Dalhousie.		
4) <u>Consolidation of British Rule.</u>	15	20
Internal Reforms of Lord Bentinck & Lord Dalhousie.		

Books for Reference

- १) कठारे अनिल, आधुनिक भारताचा इतिहास, कल्पना प्रकाशन, नांदेड, २०१७.
- २) कठारे अनिल, ब्रिटीशकालीन भारताचा इतिहास, एज्युकेशन पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, औरंगाबाद, २०१४.
- ३) खोबरेकर वि.गो., महाराष्ट्रातील स्वातंत्र्य लढे, मुंबई. म.रा.सा.व.संस्कृती मंडळ, १९९४.
- ४) वैद्य सुमन व कोठेकर शांता, आधुनिक भारताचा इतिहास (१७५७-१८५७), नागपूर, साईनाथ प्रकाशन, २०१२.
- ५) सातभाई श्रीनिवास, आधुनिक भारताचा इतिहास, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद, २०१४.
- ६) पवार जयसिंगराव, भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीचा इतिहास, निराली प्रकाशन, पुणे, २०१३.
- ७) दीक्षित ना.सी., भारताचा इतिहास (१५२६-१९४७) पिंपळापुरे अँड कंपनी पब्लिशर्स, नागपूर २००५.
- ८) ग्रोवर बि.एस., बेल्हेकर के.एन. आधुनिक भारताचा इतिहास एस चंद आणि कंपनी नवी दिल्ली, संशोधित संस्करण, २०१४.
- ९) तांबोळी एन.एस., व्ही.पी. पवार, आधुनिक भारत (१७५० ते २००९) पूणे निराली प्रकाशन, फेब्रु. २०१०.
- १०) केशवरीवार के.मु., अर्वाचीन भारत पडगीलवार प्रकाशन, नागपूर, १९७०.
- ११) ढवळे प्र.क., अर्वाचीन भारताचा इतिहास, विद्या प्रकाशन नागपूर, १९७३.
- १२) देशपांडे प्र.न., अर्वाचीन भारत (इ.स. १७१३ ते १९५७), कॉन्टीनेन्टल प्रकाशन, पूणे, १९७६.
- १३) Mahajan V.D., The Nationalist movement in India, sterling publishers, New Delhi.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

New syllabus of History
Effective from June – 2017

B.A. Second Year

Semester – IV

History of British India (1757 to 1857 A.D.)

Paper – VIII

Credits – 03

Periods – 55

Marks 75

M.C.Q. + Theory, 10+30=40 Marks &		
Internal Marks - Test -15 Marks, Tutorial – 10 Marks, Seminar – 10Mark =35 Marks	Total Marks -75	
	Period	Marks
1) <u>Economic Changes.</u>	15	20
Land revenue system-Permanent settlement, Rayatwari and Mahalwari system, commercialization of Agriculture, De-industrialization & its effects.		
2) <u>Education & Press.</u>	10	15
Educational activities of Christian Missionaries, Education Policy of British Government , press.		
3) <u>Indian Economy.</u>	15	20
Trade, Agriculture and Industry.		
4) <u>Popular Resistance to company's rule.</u>	15	20
Early uprising, Outbreak of 1857- its causes, course and results.		

Books for Reference

- १) कठारे अनिल, आधुनिक भारताचा इतिहास (१७५७-१८५७), जळगाव, प्रशांत पब्लिकेशन्स, २०१३.
- २) कठारे अनिल, ब्रिटीशकालीन भारताचा इतिहास, एज्युकेशन पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, औरंगाबाद, २०१४.
- ३) खोबरेकर वि.गो., महाराष्ट्रातील स्वातंत्र्य लढे, मुंबई. म.रा.सा.व.संस्कृती मंडळ, १९९४.
- ४) वैद्य सुमन व कोठेकर शांता, आधुनिक भारताचा इतिहास (१७५७-१८५७), नागपूर, साईनाथ प्रकाशन, २०१२.
- ५) सातभाई श्रीनिवास, आधुनिक भारताचा इतिहास, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद, २०१४.
- ६) पवार जयसिंगराव, भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीचा इतिहास, निराली प्रकाशन, पुणे, २०१३.
- ७) दीक्षित ना.सी., भारताचा इतिहास (१५२६-१९४७) पिंपळापुरे अँड कंपनी पब्लिशर्स, नागपुर २००५.
- ८) ग्रोवर बि.एस., बेल्हेकर के.एन. आधुनिक भारताचा इतिहास एस चंद आणि कंपनी नवी दिल्ली, संशोधित संस्करण २०१४.
- ९) तांबोळी एन.एस., व्ही.पी. पवार आधुनिक भारत (१७५० ते २००९) पूणे, निराली प्रकाशन, फेब्रु. २०१०.
- १०) केशेड्वीवार के.मु., अर्वाचीन भारत, पडगीलवार प्रकाशन, नागपुर, १९७०.
- ११) ढवळे प्र.क., अर्वाचीन भारताचा इतिहास, विद्या प्रकाशन, नागपुर, १९७३.
- १२) देशपांडे प्र.न., अर्वाचीन भारत (इ.स. १७१३ ते १९५७), कॉन्टीनेन्टल प्रकाशन, पूणे, १९७६.
- १३) Mahajan V.D.,The Nationalist movement in India,sterling publishers,New Delhi.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

New syllabus of History
Effective from June – 2017

B.A. Second Year
Semester – III

OR Paper- Socio- Religious Reform Movement in India

Paper – VI

Credits – 03

Periods – 55

Marks 75

M.C.Q. + Theory, 10+30=40 Marks &		
Internal Marks - Test -15 Marks, Tutorial – 10 Marks, Seminar – 10Mark =35 Marks	Period	Total Marks -75
1) Reform movement Cause's effects and its Impacts on Society.	15	20
2) Socio-religious reform movements Brahomo Samaj, Arya Samaj, Thiosophical Society, Ramkrishna Mission.	10	15
3) Social Reform Movements Manavdharm Sabha, Paramhans Sabha Satyashodak Samaj, Prarthana Samaj, Indian National Social Conference, Muslim, Sikh and Parshi.	15	20
4) Non Brahmin Movements Justice party, Dravid Munnetra Kazhagam, Shri Narayan Dharm Paripalam Yogam, Periyar Ramswami.	15	20

Books for Reference

- १) कठारे अनिल, महाराष्ट्रातील समाजसुधारक, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद, २०१४
- २) गरुड अण्णासाहेब व सावंत बी.बी. महाराष्ट्राच्या समाज सुधारणेचा इतिहास, कैलास पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद, १९९५.
- ३) कोंडेकर आर.एस., रयतेचा राजा राजर्षी शाहू महाराज, अरुणा प्रकाश, लातूर, २०११.
- ४) कठारे अनिल, भारतातील सामाजिक व धार्मिक सुधारणा चळवळीचा इतिहास, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव, २०१५.
- ५) Wagh Sandesh, Socio-Political Conditions in the Nienettenth century India, Sandesh Publications, Mumbai, 2012
- ६) डोंगरे वसंत, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि इतिहास मिमांसा, देवयानी प्रकाशन, मुंबई, २०१४.
- ७) कठारे अनिल, वाघमारे महादेव व पाटील गौतम, महाराष्ट्रातील आंबेडकर चळवळीचा इतिहास, औरंगाबाद, चिन्मय प्रकाशन, ऑगस्ट २००९.
- ८) कांबळे बी.सी., समग्र आंबेडकर चरित्र, खंड-१ ते १४ पूणे, सुगावा प्रकाशन, २००६-२००८.
- ९) कीर धनंजय, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, मुंबई, पॉप्युलर प्रकाशन, १९९२.
- १०) खैरमोडे चांगदेव, डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर, खंड १ ते १२ पुणे, सुगावा प्रकाशन, १९९२.
- ११) गाठाळ साहेबराव, आंबेडकर चळवळीचा इतिहास, औरंगाबाद, कैलास पब्लिकेशन्स, जानेवारी २०१०.
- १२) कठारे अनिल, फुले शाहू आंबेडकर, पुनम प्रकाशन, कंधार, २०११.
- १३) गाढे एस.बी., शाहू आंबेडकर विचारधारा, लातूर, ज्योतिचंद्र पब्लिकेशन, २०१७.
- १४) Tatke Nilam Maharashtraatil Samaj Sudharak.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

New syllabus of History
Effective from June – 2017

B.A. Second Year
Semester – IV

OR Paper -Socio- Religious Reform Movement in India

Paper – VIII

Credits – 03

Periods – 55

Marks 75

M.C.Q. + Theory, 10+30=40 Marks &		
Internal Marks - Test -15 Marks, Tutorial – 10 Marks, Seminar – 10Mark =35 Marks	Period	Total Marks -75
1) Movement for upliftment of women Mahatma Phule, Pandita Ramabai, D.K. Karve Hindu Code bill and Dr. B.R. Ambedkar.	15	20
2) Removal of Untouchability Mahatma Phule, Shahu Maharaj, M.K. Gandhi and Dr. B.R. Ambedkar.	10	15
3) Dr.B.R. Ambedkar Social, Religious & Labour Movement.	15	20
4) Educational Movement, Mahatma Phule,Shahu Maharaj, Dr. B.R. Ambedkar, Karmveer Bhaurao Patil, Sir Sayad Ahmed khan.	15	20

Books for Reference

- १) कठारे अनिल, महाराष्ट्रातील समाजसुधारक, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद, २०१४
- २) गरुड अण्णासाहेब व सावंत बी.बी. महाराष्ट्राच्या समाज सुधारणेचा इतिहास, कैलास पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद, १९९५.
- ३) कोंडेकर आर.एस., रयतेचा राजा राजर्षी शाहू महाराज, अरुणा प्रकाश, लातूर, २०११.
- ४) कठारे अनिल, भारतातील सामाजिक व धार्मिक सुधारणा चळवळीचा इतिहास, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव, २०१५.
- ५) Wagh Sandesh, Socio-Political Conditions in the Ninetenth century India, Sandesh Publications, Mumbai, 2012
- ६) डोंगरे वसंत, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि इतिहास मिमांसा, देवयानी प्रकाशन, मुंबई, २०१४.
- ७) कठारे अनिल, वाघमारे महादेव व पाटील गौतम, महाराष्ट्रातील आंबेडकर चळवळीचा इतिहास, औरंगाबाद, चिन्मय प्रकाशन, ऑगस्ट २००९.
- ८) कांबळे बी.सी., समग्र आंबेडकर चरित्र, खंड-१ ते १४ पुणे, सुगावा प्रकाशन, २००६-२००८.
- ९) कीर धनंजय, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, मुंबई, पॉप्युलर प्रकाशन, १९९२.
- १०) खैरमोडे चांगदेव, डॉ. भीमराव रामजी आंबेडकर, खंड १ ते १२ पुणे, सुगावा प्रकाशन, १९९२.
- ११) गाठाळ साहेबराव, आंबेडकर चळवळीचा इतिहास, औरंगाबाद, कैलास पब्लिकेशन्स, जानेवारी २०१०.
- १२) कठारे अनिल, फुले शाहू आंबेडकर, पुनम प्रकाशन, कंधार, २०११.
- १३) गाढे एस.बी., शाहू आंबेडकर विचारधारा, लातूर, ज्योतिचंद्र पब्लिकेशन, २०१७.
- १४) Tatke Nilam Maharashtraatil Samaj Sudharak.

Symple Question Paper

Faculty of Social Sciences

B.A. (Second Year) Examination

Oct./Nov. 2017

History

Paper – V

History of Medieval India (1526 to 1707 A.D.)

(MCQ+Theory)

Date: 07/02/2017

Time : 02:00p.m. to 04:00 p.m.

Time : 2hrs

Maximum Marks – 40

- N.B.** i) All question are Compulsory.
ii) All question carry equal Marks.
१) सर्व प्रश्न आवश्यक
२) सर्व प्रश्नांना समान गुण.

MCQ

i) Multipal Choice Questions :
बहुपर्यायी प्रश्न

10

- 1) Where is the 'Buland Darwaja' ?
a) Fathepur b) Delhi c) Agra d) Hydrabad
बुलंद दरवाजा कोठे आहे ?
अ) फतेपुर ब) दिल्ली क) आग्रा ड) हैद्राबाद
- 2) When did Babar die ?
a) 1526 A.D. b) 1528 A.D. c) 1530 A.D. d) 1532 A.D.
बाबराचा मृत्यु केव्हा झाला ?
अ) इ.स.१५२६ ब) इ.स. १५२८ क) इ.स. १५३० ड) इ.स. १५३२
- 3) ----- is Archaeological Sources
a) Nani b) Akbarnama c) Tujuk A Babari d) None of them
----- हे पुरातत्वीय साधन आहे.
अ) नानी ब) अकबरनामा क) तुजुक ए बाबरी ड) वरील पैकी नाही.
- 4) Aurangzeb died at -----
a) Ahmednager b) Aurangabad c) Bijapur d) Golkonda
औरंगजेबाचा मृत्यू ----- येथे झाला.
अ) अहमदनगर ब) औरंगाबाद क) विजापूर ड) गोवळकोंडा
- 5) Where is Situated the Bibi ka Makbara ?
a) Delhi b) Fathepur Sikri c) Kabul d) Aurangabad
बेबी का मकबरा कोठे आहे.
अ) दिल्ली ब) फतेपुर सिकरी क) काबूल ड) औरंगाबाद
- 6) Whose period was known as the 'Golden Age' of Medieval Period in India.
a) Akbar b) Shah Jahan c) Aurangzeb d) Jahangir
कोणाचा कालखंड मध्ययुगीन भारताच्या इतिहासात 'सुवर्णकाळ' म्हणून ओळखला जातो.
अ) अकबर ब) शाहजहान क) औरंगजेब ड) जहांगीर

// २ //

- 7) ----- is the founder of Mughal Empire
 a) Akbar b) Aurangzeb c) Babar d) Shershah Suri
 -----हे मुगल साम्राज्याचे संस्थापक आहे.
 अ) अकबर ब) औरंगजेब क) बाबर ड) शेरशहा सुरी
- 8) When did Aurangzeb die ?
 a) 1700 A.D. b) 1707 A.D. c) 1799 A.D. d) 1526 A.D.
 औरंगजेबाचा मृत्यु केव्हा झाला ?
 अ) इ.स. १७०० ब) इ.स. १७०७ क) इ.स. १७९९ ड) इ.स. १५२६
- 9) Which is not Literary sources
 a) Fort b) Babarnama c) Akbarnama d) all of above
 खालील पैकी कोणते लिखित साधन नाही.
 अ) किल्ला ब) बाबरनामा क) अकबरनामा ड) वरील सर्व
- 10) In Mughal Administration Taluka chief was called as -----
 a) Subhedar b) Shikedar c) Foujdar d) None of those
 मुगल प्रशासनात तालुका प्रमुखाला काय म्हणतात.
 अ) सुभेदार ब) सीकेदार क) फौजदार ड) वरील पैकी नाही.

Theory

- Q. 2 Explain the archaeological sources of the History of Mediaeval India 10
 मध्ययुगीन भारताच्या इतिहासाची पुरातत्वीय साधने स्पष्ट करा.

Or
किंवा

Describe the Religious Policy of Akbar
 अकबराचे धार्मीक धोरण स्पष्ट करा.

- 3) Describe the Central Administration of the Mughals 10
 मुघल सत्तेच्या केंद्रीय प्रशासन व्यवस्थेचे वर्णन करा.

Or
किंवा

Write the Cause of downfall of Mughal Empire
 मुघल सत्तेच्या विनाशाची कारणे लिहा.

- 4) Write Short notes on (any two) 10
 1) Rajput & Mughal Relation.
 2) Bibi ka Makbara.
 3) Literary sources.
 4) Samrat Akbar.
कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा.
 १) रजपूत-मुगल संबंध.
 २) बीबी का मकबरा.
 ३) वाङ्मयीन.
 ४) सम्राट अकबर.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

New syllabus of History
Effective from June – 2017

B.A. Second Year
Semester – III
Skill Enhancement Courses (SEC)
Tourism (SEC) - I

Credits – 02

Periods – 45

Marks 50

M.C.Q. + Theory, 5 + 20 = 25 Marks & Internal Marks - Test -15 Marks, Presentation – 10 Mark = 25			Total Marks - 50
		Period	Marks
1)	<u>Introduction of Tourism</u> Definitions, Historical background, Types, Nature and scope of tourism, Motivation of Tourism.	10	10
2)	<u>Development of Tourism</u> Purpose and importance, Sarjant committee, Maharashtra Tourism Development Corporation, Role of History in Tourism.	15	15
3)	<u>Transport and Accommodation</u> Transport – Nature, Travel agencies, Guide's Accommodation- nature and Types.	10	15
4)	<u>Planning and operation</u> Planning, Market, Advertising.	10	10

Book for Reference :-

- १) कठारे अनिल, साखरे विजया व पाटील गौतम, पुरातत्व विद्या वस्तु संग्रहालयशास्त्र आणि पर्यटन, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, मार्च २०११.
- २) साखरे विजया, ऐतिहासिक पर्यटन, अक्षरलेखन प्रकाशन, सोलापूर, २०१२.
- ३) महाजन शां.ग. दफ्तरखाने आणि वस्तु संग्रहालये, पुणे, पुणे विद्यार्थी वस्तीगृह प्रकाशन, जून २०१२.
- ४) Mr. Dulari Qureshi, T.V. Pathy Stone Sculpture in the History Museum Marathwada University, Aurangabad, 1984.
- ५) Education of Bhokardan 1973 Nagpur University & Marathwada University, 1974.
- ६) अनिल कठारे, विजया साखरे, मंदिरे आणि मुर्तीशिल्प, अल्फा पब्लिकेशन नांदेड. २००८.
- ७) गो.नी. दांडेकर, महाराष्ट्र दर्शन, मृण्मयी प्रकाशन, पुणे, २००९.
- ८) अनिल कठारे, भारतीय कला आणि स्थापत्य खंड दुसरा, पुनम प्रकाशन, कंधार.
- ९) विकास पर्यटन मार्गदर्शिका महाराष्ट्र, पृथ्वीराज प्रकाशन, तेर, (ता. उस्मानाबाद).
- १०) एस.बी. शिंदे, पर्यटन भूगोल, फडके बुक हाऊस, पुण, २०००.
- ११) शैला कामत, संपूर्ण महाराष्ट्र, उन्मेश प्रकाशन, चंद्रनिल अपार्टमेंट पुणे.

**Swami Ramanand Teerth Marathwada University,
Nanded**

**New syllabus of History
Effective from June – 2017**

**B.A. Second Year
Semester – IV**

Skill Enhancement Courses (SEC)

Tourism (SEC) - II

Credits – 02

Periods – 45

Marks 50

M.C.Q. + Theory, 5 + 20 = 25 Marks &

Internal Marks - Test -15 Marks, Presentation – 10 Mark = 25

Total Marks - 50

	Period	Marks
1) <u>Caves & Temples</u>	10	10
1) Caves – Ajintha, Ellora, Shihur, Mahur. 2) Temples – Hottel, Aunda Nagnath, Parali Vaijanath.		
2) <u>Fort's</u>	15	15
Dev giri, Kandhar, Mahur, Udgir.		
3) <u>Memorials</u>	10	15
Bibi ka Makbara, Gurudwara, Golghumat, Chaitybhumi.		
4) <u>Museums</u>	10	10
Ter, Mhaur, Bhaddarpura, Aurangabad.		

Book for Reference :-

- १) कठारे अनिल, साखरे विजया व पाटील गौतम, पुरातत्व विद्या वस्तु संग्रहालयशास्त्र आणि पर्यटन, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, मार्च २०११.
- २) साखरे विजया, ऐतिहासिक पर्यटन, अक्षरलेण प्रकाशन, सोलापूर, २०१२
- ३) महाजन शां.ग., दफ्तरखाने आणि वस्तु संग्रहालये, पुणे, पुणे विद्यार्थी वस्तीगृह प्रकाशन, जून २०१२.
- ४) कठारे अनिल, मराठवाडयातील लेणी, कल्पना प्रकाशन, नांदेड, २००१
- ५) गजानन पाटील, अशोक साबणे, व अनिल कठारे प्राचीन शिव आणि जैन मंदीरे, पूनम प्रकाशन, कंधार, २०१२
- ६) Mr. Dulari Qureshi, T.V. Pathy Stone Sculpture in the History Museum Marathwada University, Aurangabad, 1984.
- ७) Education of Bhokardan 1973 Nagpur University & Marathwada University, 1974.
- ८) अनिल कठारे, विजया साखरे, मंदीरे आणि मुर्तीशिल्प, अल्फा पब्लिकेशन नांदेड, २००८.
- ९) गो.नी.दांडेकर, महाराष्ट्र दर्शन, मृण्मयी प्रकाशन, पुणे, २००१.
- १०) कठारे अनिल, भारतीय कला आणि स्थापत्य खंड दुसरा, पुनम प्रकाशन, कंधार.
- ११) कठारे पुनम, महाराष्ट्रातील किल्ले एज्युकेशनल पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, औरंगाबाद, २०१४.
- १२) विकास पर्यटन मार्गदर्शिका महाराष्ट्र, पृथ्वीराज प्रकाशन, तेर, (ता. उस्मानाबाद).
- १३) एस.बी. शिंदे, पर्यटन भूगोल, फडके बुक हाऊस, पुणे, २०००.
- १४) शैला कामत, संपूर्ण महाराष्ट्र, उन्मेश प्रकाशन, चंद्रनिल अपार्टमेन्ट, पुणे.

Symple Question Paper
Faculty of Social Sciences
B.A. (Second year) Examination
Oct/Nov. 2017
Skill Enhancement Courses (SEC)
Tourism (SEC) - I

Date: 07/02/2017

Time : 2:00 to 3.15pm

Time : 1.15 hrs

Maximum Marks - 25

- N.B. i) All Question are Compulsory
ii) All question carry equal Marks.
1) सर्व प्रश्न आवश्यक
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण

MCQ

i) Multiple Choice Question s: 05

Q. 1 How does tourism help to the Nation ?

- a) Satisfaction b) Foreign Currency c) Happiness d) Enthusiasm

पर्यटनामुळे राष्ट्राला काय फायदा मिळतो ?

- अ) समाधान ब) परकीय चलन क) आनंद ड) उत्साह

2. What Kind of resources were used in Ancient India for travelling ?

- a) By walking b) By Railway c) By Bus d) Airplane

प्राचीन भारतात वाहतुकीसाठी कोणत्या साधनाचा वापर होत असे?

- अ) पायी चालणे ब) रेल्वे क) बस ड) विमान

3. is the fastest source of Tourism in Modern Times.

- a) Bus b) Railway c) Aeroplane d) All of above

सद्यपरिस्थितीत पर्यटनाचे ----- हे जलद साधन आहे.

- अ) बस ब) रेल्वे क) विमान ड) वरील पैकी सर्व

4. By whom adventurous tourism is performed ?

- a) Coward men b) Merry men c) Adventurous men d) None of above

साहसप्रधान पर्यटन कोणाकडून होतात ?

- अ) भिड्या व्यक्तीकडून ब) आनंददायी व्यक्तीकडून क) धाडसी व्यक्तीकडून ड) यापैकी नाही

5. Which committee was formed in 1945 A.D. for tourism ?

- a) Sarjent committee b) Middle Tourism Committee
c) Tourism Transport Committee d) Tourism Administration Committee

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ

नांदेड— ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY

NANDED-431606, MAHARASHTRA STATE, INDIA.

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी
स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे CBCS Pattern
नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष
२०१७-१८ पासून लागू करण्याबाबत.

परिपत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक ३ मे २०१७ रोजी संपन्न झालेल्या ३८व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील विषय क्र.१२४/३८-२०१७ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे खालील विषयांचे C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून लागू करण्यात येत आहेत.

- १) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—इंग्रजी (अनिवार्य, द्वितीय भाषा अतिरिक्त, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- २) बी.ए.—हिंदी (ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ३) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—कन्नड (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ४) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—मराठी (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ५) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—पाली (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ६) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी.—संस्कृत (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ७) बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी./बी.एफ.ए./बी.एस.डब्ल्यू—उर्दू (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)—द्वितीय वर्ष
- ८) बी.ए.—फॅशन डिझाईन—द्वितीय वर्ष
- ९) बी.ए.—अर्थशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १०) बी.ए.—भूगोल—द्वितीय वर्ष
- ११) बी.ए.—इतिहास—द्वितीय वर्ष
- १२) बी.ए.—मानव हक्क—द्वितीय वर्ष
- १३) बी.ए.—ग्रंथालय व माहितीशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १४) बी.ए.—जनसंवाद व पत्रकारिता—द्वितीय वर्ष
- १५) बी.ए.—सैनिकशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १६) बी.ए.—तत्त्वज्ञान—द्वितीय वर्ष
- १७) बी.ए.—राज्यशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १८) बी.ए.—मानसशास्त्र—द्वितीय वर्ष
- १९) बी.ए.—लोकप्रशासन—द्वितीय वर्ष
- २०) बी.ए.—समाजशास्त्र—द्वितीय वर्ष

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,

विष्णुपुरी, नांदेड — ४३१ ६०६.

जा.क्र.: शैक्षणिक—०१/परिपत्रक/पदवी—सीबीसीएस अभ्यासक्रम/
२०१६-१७/८४

दिनांक : ०७.०६.२०१७.

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, यू.जी.सी. कक्ष, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वाक्षरित / —
उपकुलसचिव
शैक्षणिक (१—अभ्यासमंडळ) विभाग

**SWAMI RAMANAND TEERTH
MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED**

**SYLLABUS
ECONOMICS**

Semester Pattern

(Choice Based Credit System)

B.A. Second Year

(With effect from 2017-18)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

Choice Based Credit System (CBCS) Course Structure

Faculty of Social Science

B.A. Second Year Syllabus

Semester Pattern effective from 2017-18

Subject: Economics

Semester	Core Course	Paper No	Name of Paper	Lectures / week	Total No. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
Semester III	ECO	V	Macro Economics	4	55	35	40	75	3
	ECO	VI	Statistical Methods-I OR Economics of Development	4	55	35	40	75	3
	SEC-I		Cashless Transactions	3	45	25	25	50	2
	Total			11	155	95	105	200	8
Semester IV	ECO	VII	Banking	4	55	35	40	75	3
	ECO	VIII	Statistical Methods-II OR Development and Environmental Economics	4	55	35	40	75	3
	SEC-II		Data Collection	3	45	25	25	50	2
	Total			11	155	95	105	200	8
Grand Total (Sem. III & IV)				22	310	190	210	400	16

SEC = Skill Enhancement Course

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
CBCS - Paper Pattern in the Subject of Economics

B.A. Second Year

(Effective from 2017-2018)

Semester-III

Paper No	Title of the Paper	Continuous Assessment (C.A.)	End of Semester Examination (E.S.E.)
V	Macro Economics	35	40
VI	Statistical Methods-I OR Economics of Development	35	40
SEC-I	Cashless Transaction	25	25

Semester - IV

Paper No	Title of the Paper	Continuous Assessment (C. A.)	End of Semester Examination (E.S.E.)
VII	Banking	35	40
VIII	Statistical Methods-II OR Development and Environmental Economics	35	40
SEC-II	Data Collection	25	25

Core Course:

- 1) **Continuous Assessment (C. A.):** 35 Marks (Two class test each for 10 marks + one home assignment for 15 marks)
- 2) **End of Semester Examination (E.S.E.):** 40 Marks

SEC: Skill Enhancement Course

- 1) **Continuous Assessment (C. A.):** 25 Marks (To complete any five Skill Development Activities from the prescribed syllabus, each activity for 05 marks)
- 2) **End of Semester Examination (E.S.E.):** 25Marks.

**End of Semester Examination (ESE)
Question Paper Pattern
With Effect from 2017-2018**

A) Core Course (CC):

* MCQ (Multiple Choice Questions)
10 question,each for one mark.	10 Marks
Q. 1 Descriptive question
OR
Descriptive question	10 Marks
Q. 2 Descriptive question
OR
Descriptive question	10 Marks
Q. 3 Write short noteson (any two).
i)
ii)
iii)
iv)	10 Marks
-

B) Skill Enhancement Course (SEC):

Q. 1 Descriptive question
OR
Descriptive question	10 Marks
Q. 2 Descriptive question
OR
Descriptive question	10 Marks
Q. 3 Write short notes on (any one).
i)
ii)
iii)	05 Marks

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
ECONOMICS

(With Effect from 2017-18)

B.A. Second Year

SEMESTER - III

Macro Economics (Paper-V)

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

Course Rationale:

The present paper discusses national income and elaborates its meaning, importance and features. It also introduces the concepts like GNP, NNP, GDP, Personal Income, Disposable Income and Per Capita Income. Further, it numerates the measuring methods of national income and difficulties in it.

It studies theory of money, illustrating its definitions, functions and importance as well as value and measurement. Not only it focuses on quantitative theories of money of Fisher and Cambridge approach but also covers business cycle, its meaning, characters and phases; including Keynesian theory.

The paper includes the classical theories of employment of Say's Law of market and Keynesian theory of income and employment. It is extended to the concept of consumption and other elements.

Course Content	Periods
Unit - I National Income:	15
1. Meaning, Features and Importance of National Income	
2. Concepts of GNP, NNP, GDP, Personal Income, Disposable Income, Per Capita Income	
3. Measuring Methods of National Income; Difficulties in Measurement of National Income	
Unit - II Theory of Money and Business Cycle:	20
1. Definitions, Functions and Importance of Money.	
2. Value of Money and its Measurement.	
3. Quantitative Theory of Money - Fisher's Transaction Approach, Cambridge Cash Balance Approach.	
4. Business Cycle - Meaning, Characteristics and Phases of Business Cycle, Keynesian Theory of Business Cycle.	
Unit - III Theory of Income and Employment	20
1. The Classical Theory of Employment - Say's Law of Market, Keynesian Theory of Income and Employment.	
2. The concept of Consumption Function, Investment Function, Marginal Efficiency of Capital, Multipliers and Acceleration.	

Recommended Books:

1. Hanson, A.H. (1953), A Guide to Keynes, McGraw Hill, New York.
2. Dillard, D. (1960), The Economics of John Maynard Keynes; Cross by lock wood and sons, London.
3. Ackley, G (1976), Macro Economics: Theory and Policy, Macmillan Publishing Company, New York.
4. Gupta, S.B. (1994) Monetary Economics, S. Chand and Co. Delhi.
5. Shapiro, E. (1996), Macro Economics Analysis, Galgotia Publications. New Delhi.
6. Lewis, M.K. and P.D. Mizan (2002), Monetary Economics, Oxford University Press, New Delhi.
7. Anuja H.L. (2002), Macro Economics, Theory and Policy; S. Chand and Co. Ltd., New Delhi.
8. Jhingan M.L. (2009), Macro Economic Theory, Vrinda Publications (P) Ltd, Delhi.
9. N. Gregory Mankiw (2010), Macro Economics, Cengage Learning India Private Limited, New Delhi, 7th Edition.
10. Dornbusch, Fischer and Startz (2010) Macro Economics, McGraw Hill, 11th Edition.
11. Mithani, D.M. (2016), Macro Economics, Himalaya Publishing House Pvt.Ltd, Mumbai.
12. जेठके माधव (1987), स्थूल अर्थशास्त्र, पिपळापुरे अँड कं. पब्लिशर्स, नागपूर.
13. तुपेसु.दा, पेडगावकर श्रीराम (1992), स्थूल अर्थशास्त्र, सविता प्रकाशन, औरंगाबाद.
14. सोळुंके आर.एस., पाटील के.के. (1994), स्थूल अर्थशास्त्र, गोमटेश प्रकाशन, परभणी
15. ठक्कर के.एच. (1998), स्थूल अर्थशास्त्र, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
16. डॉ.तिकटे, मुक्टे (2011), स्थूल अर्थशास्त्र, अरुणा प्रकाशन, लातूर
17. डॉ. उकरा (2014), स्थूल अर्थशास्त्र, प्रवर्तन प्रकाशन, लातूर
18. जाधवर आर.डी. (2014), समग्रलक्षी प्रकाशन, अथर्व प्रकाशन, पुणे.
19. वाणी नीता (2016), स्थूल अर्थशास्त्र, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव.
20. खटाळ बी.जी. (2016), स्थूल अर्थशास्त्र, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव.
21. काकडे जे.एम. (2016), स्थूल अर्थशास्त्र, साईनाथ प्रकाशन, नागपूर
22. डॉ. वेलकर, डॉ.दामजी, स्थूल अर्थशास्त्र व सार्वजनिक वित्त, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद.
23. डॉ. वेलकर, डॉ. दामजी, स्थूल अर्थशास्त्र व सार्वजनिक वित्त, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद.

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
ECONOMICS

(With Effect from 2017-18)

B.A. Second Year

SEMESTER - III

Statistical Methods-I (Paper-VI)

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

Course Rationale:

The present paper is designed to expose the students to the basic statistical methods of economics. The emphasis is on definition, function, importance and limitations. The paper illustrates the role of Data collection and frequency distribution. It will clarify the difference between primary and secondary data. The course also looks at the measures of central tendency.

Course Content	Periods
Unit-I Introduction: Definition, Scope, Functions of Statistics. Importance and Limitations of Statistics.	15
Unit-II Data Collection and Frequency Distribution Primary data: Methods of Collecting Primary data. Secondary data: Sources of Secondary data Classification, Seriation and Tabulation and Presentation of data.	20
Unit-III Measures of Central Tendency Mean, Median, Mode, Quartiles, Deciles and Percentiles.	20

Recommended Books:

1. Croxton, F.E., Cowden D.J. and Kleins (1973), Applied General Statistics, Prentice Hall, New Delhi.
2. Allen, R.G.D. (1974), Mathematical Analysis for Economists, MacMillan Press, London.
3. Speigal, M.R. (1992), Theory and problems of statistics, McGraw Hill Book, London
4. Gupta, S.C. and Kapoor V.K. (1993), Fundamentals and Applied Statistics, Chand and Sons, New Delhi.
5. देशमुख राम (2005), मुलभूत सांख्यिकी, विद्या प्रकाशन, नागपूर.
6. महाजन वायआर. (2005), सांख्यिकी, पिंपळापूरे अँड कं. पब्लिशर्स, नागपूर.
7. खटाळ बी.जी. (2012), सांख्यिकीय पध्दती, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव
8. कोलते एस.एम. (2013), सांख्यिकी तत्व आणि व्यवहार, पिंपळापूरे अँड कं.पब्लिशर्स, नागपूर
9. शबनम (2016), संख्यात्मकतंत्रे व संशोधन पध्दती, विद्या बुक्स औरंगाबाद.
10. कदमविश्वास (2014), सांख्यिकीपध्दती, कैलाशपब्लिकेशन्स, औरंगाबाद.

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
ECONOMICS

(With Effective from 2017-18)

B.A. Second Year

SEMESTER - III

Economics of Development(Paper-VI)

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

Course Rationale:

This paper deals with the concepts of Economic Development and Economic Growth explaining the differences between them. It also throws light on the indicators of Economic Growth and measurements of Economic Developments.

This paper enables students to acquaint not only with classical theories but also introduces them with other theories of Economic Development. Furthermore, it highlights the factors in Economic Development process such as, Natural Resources, Population, Saving, Capital formation and so on.

Course Content

Periods

Unit-I Economic Development and Growth:

15

1. Concept of Economic Development - Meaning and Measurement of Economic Development
2. Concept of Economic Growth - Indicators of Economic Growth.
3. Difference between Economic Development and Economic Growth.

Unit-II Theories of Economic Development:

20

1. Classical Theories - Adam Smith, Ricardo and Malthus
2. Karl Marx's Theory of Economic Development.
3. Rostow's Stages of Economic Growth
4. Lewis's theory of Unlimited Supply of Labour.

Unit-III Factors in the Development Process:

20

1. Natural Resources - Renewable and Non-renewable
2. Population - Theory of Optimum Population
3. Saving - The Role of Savings in Economic Development
4. Capital Formation - Reasons of Low Rate of Capital Formation in Underdeveloped Country.

Recommended Books:

1. Schumpeter J.A. (1934), The Theory of Economic Development, Harvard University Press Cambridge.
2. Lewis W. Arthur (1954), Economic Development with Unlimited Supply of Labour, the Manchester School.
3. Robinson Joan (1957), An Essay on Marxian Economics, Macmillan and Co. London.
4. Rostow W.W. (1962), The stages of Economic Growth, Cambridge University Press, London.
5. Nurkse Ragnar (1973), Problems of Capital Formation in Underdevelopment countries, Oxford University Press, Delhi.
6. Jhingan M.L. (1973), the Economic of Development and Planning, Vikas Publishing House, New Delhi.
7. Misra S.K., Puri V.K. (XIV Edition 2012), Economics of Development and Planning, Himalaya Publishing House, New Delhi.
8. गायकवाड ज.पा., अशोक बोरीकर (1976), आर्थिक विकास आणि आर्थिक नियोजन, विद्या प्रकाशन, नागपूर
9. पत्की अ.द., साबळे म.ना. (1991), विकासाचे अर्थशास्त्र आणि नियोजन, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद.
10. कुरुलकर र.पु., अरविंद एकताटे (1991), विकासाचे अर्थशास्त्र, विद्या प्रकाशन, नागपूर.
11. कुमानाचे पी.आर. (1992), विकासाचे अर्थशास्त्र आणि नियोजन, कैलाश पब्लिकेशन, औरंगाबाद.
12. पत्की अशोक (1998), विकासाचे अर्थशास्त्र व नियोजन, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद.
13. भोसले, काटे (1998), विकासाचे अर्थशास्त्र आणि नियोजन, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
14. ममरे अलका (2004), विकास व पर्यावरणाचे अर्थशास्त्र, सुयश प्रकाशन, पुणे.
15. फडणविस मृणालिनी (2006), विकासाचे अर्थशास्त्र व सिध्दांत, विद्या प्रकाशन, नागपूर.
16. पाटील जे.एफ. संपा. (2007), वृद्धी व विकासाचे अर्थशास्त्र, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
17. देशपांडेश्रीधर, देशपांडे विनायक (2010), भारतीय अर्थव्यवस्था, हिमालया पब्लिशिंग हाऊस, गिरगाव, मुंबई.
18. इंगळे बी.डी. (2010), विकास आणि पर्यावरणीय अर्थशास्त्र, अरुणा प्रकाशन, लातूर
19. पुरोहित वसुधा (2014), विकासाचे अर्थशास्त्र, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद
20. कदम विश्वास, गावंडे गणेश (2014), विकासाचे अर्थशास्त्र, कैलाश पब्लिकेशन, औरंगाबाद
21. इंगळेबी.डी. (2015), विकासाचे अर्थशास्त्र व नियोजन, अरुणा प्रकाशन, लातूर
22. वावरे अनिलकुमार, लोंढे मारुती (2015), विकास व नियोजनाचे अर्थशास्त्र, एज्युकेशन, औरंगाबाद
23. मार एस.के. (2015), आर्थिक विकास आणि नियोजन, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव
24. 'कोकस, -वि- 2015] यकी [; k vlf. k vlfkd fodkl] fo | korh i d k' ku] ykri

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

ECONOMICS

(With Effect from 2017-18)

B.A. Second Year

SEMESTER - III

Skill Enhancement Course

Cashless Transaction (SEC-I)

Credits: 02

Periods: 45

Marks: 50

CASHLESS TRANSACTIONS

Course Outline:

An introduction to Money and Banking and the role of banks in the economy, not only the students learn about traditional modes of payments but they are also able to know about the modern modes of payments which help in making cashless economy.

Aims and objectives of course:

The specific aims of this course are :

- ✓ To enable the students to understand various aspects of Cashless Transactions.
- ✓ To provide basic knowledge of Money and Banking systems.
- ✓ To identify key issues and problems in cash economy.
- ✓ To introduce the key economic concepts, required to analyse cashless transactions.
- ✓ To illustrate how the new modes of payments (cashless) can be made easy in cashless transaction.

Learning outcomes of course:

completed the essential reading and activities students should:

- ✓ Discuss Banking systems in existence and how they are structured
- ✓ Explain the relative importance of new modes of payments (cashless) in transactions.
- ✓ Discuss the main types of cashless instruments and the main techniques employed by banks.

	Course Content	Periods
Unit -I	Nature and Significance of Money: Money : Definition, Barter System, Evolution of Money, Characteristics and Functions of Money	08
Unit: II	Evolution of Bank: Bank: Definition, Evolution of Banking in India, Classification of Banks, Formalities and Procedures of Opening Accounts, Operation of Bank Accounts.	08
Unit: III	Cashless Economy: Meaning of Cashless Economy, Types and Modes of Payment of Cashless Economy, Advantages and Disadvantages of Cashless Economy, Challenges in Transforming Cashless India.	08
	SKILL DEVELOPMENT ACTIVITIES (Any five of the following) 1. Prepare a chart showing the functions of Money. 2. Prepare a chart showing the structure of any one of the new mode of payment like Paytm, UPI etc. 3. Prepare a specimen of any two new modes of payments. 4. Visit a bank and collect various slips, application etc. and fill it. 5. Visit a bank and collect information about the various Instruments of Cashless. 6. Find out the recent trends in use of cashless instruments and make a class room presentation. 7. Analyze the working of any cashless instrument. 8. Draft a report about Cashless experience in the Indian context. 9. Conduct a survey and enlist the retail shops and nature of transactions carried on in your locality with cashless. 10. Visit the retail shops in busy place of your locality and report the factors influencing the Cashless transaction.	26
		50

Recommended Books:

1. The Economics of Money, Banking, and Financial Markets (Addison-Wesley Series in Economics) by Frederic S. Mishkin, Seventh Edition, Published July 22nd 2005
2. Money And Banking by Dudley G. Lockett Paperback, 3rd Edition, Published 1984 by McGraw-Hill
3. The Theory and History of Banking: Charles Franklin Dunbar, Oliver Mitchell Wentworth Sprague, Henry Parker Willis Paperback, Large Print, Published Nabu Press.
4. Modern Banking In India: K.N. Subrahmanya, Deep & Deep Publications, New Delhi
Bank Finance For Rural Development: L K Naidu, Ashish publishing house. Delhi.
5. Money and Banking: A.A.Walters, Harmondsworth, Penguin Education,
6. Money, Banking and International Trade: K.P.M.Sundharam, Sultan Chand & Sons, New Delhi.
7. Fundamentals of Banking: Rita S.Swami, Sheth Publishers, Mumbai.
8. Money, Banking, International Trade and Public Finance: D. M. Mithani, Himalaya Publishing House, Mumbai.
9. Reform of The Indian Banking System: S.L.N. Simha, Orient Longman Ltd, New Delhi.
10. Money banking international trade and public finance: M.L.Jhingan, Vrinda Publication, Delhi.
11. चांदूरकर, वि.वु. : मुद्राशास्त्र व मौद्रिक मीमांसा, विद्या प्रकाशन, नागपूर.
12. मुद्रा सिध्दांत आणि व्यवहार, विद्या प्रकाशन, नागपूर.
13. खोलकुटे, आ.द. : मुद्रा उत्पन्न आणि रोजगार, आर्थिक आणि वाणिज्य प्रकाशन, नागपूर.
14. साबळे, ए.बी. व सहस्त्रबुध्दे, एस.बी. : मुद्रा आय राजस्व आणि आंतरराष्ट्रीय व्यापार, मंगेश प्रकाशन, नागपूर.
15. मेहता, पुरुषोत्तम : अभिनव मुद्राशास्त्र, जीवन प्रकाशन, नागपूर.
16. महाजन, मुकुंद : बँक व्यवसाय व वित्त पुरवठा, निराली प्रकाशन, पुणे.
17. कानेटकर, मेधा : पैशाचे अर्थशास्त्र, श्री साईनाथ प्रकाशन, नागपूर.
18. बोधनकर, सुधीर, कानेटकर, मेधा : पैसा, अधिकोषण, राजस्व आणि आंतरराष्ट्रीय अर्थशास्त्र, श्री साईनाथ प्रकाशन, नागपूर.
19. रायखेलकर, ए.आर., दामजी, बी.एच. : मुद्रा-अधिकोषण आणि सार्वजनिक वित्त, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद.
20. बैरागी, के.पी., देसाई, रमेश : बँक व्यवसायाची मूलतत्वे, अथर्व प्रकाशन, पुणे.
21. कोलते एस.एम. : भारतीय बँकिंग प्रणाली, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव.
22. मंगाधर कायंदे, पैसा, बँकिंग आणि राजस्व, चैतन्य पब्लिकेशन, नाशिक.
23. लांजेकर जगदीश : बँक व्यवसाय व वित्तपुरवठा, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे.

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
ECONOMICS

(With Effectiveness from 2017-18)

B.A. Second Year
SEMESTER - IV
Banking (Paper-VII)

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

Course Rationale:

This paper aims to illustrate the concept of Bank in detail emphasising meaning, function and evolution of banking system in India. It throws light on commercial banking and credit creation and their progress after nationalization of banking.

This paper also encompasses the definition, function and development of central bank. Further, the paper explores the pivotal financial institutions such as IDBI, NABARD, ICICI, EXIM etc. and their function and development. The paper also intends to make students aware of the current trends and reformations in banking services, for example E-banking, ATMs, Debit Cards, Educational Loan, Core Banking and other electronic services.

Course Content

Periods

Unit - I Commercial Bank

15

Meaning and Functions of Bank, Evolution of Banking System in India. Commercial Banking and Credit Creation. Critical appraisal and Progress of Commercial Banking after Nationalization

Unit - II Central Bank

20

Definition, Functions and Development of Central Bank, Credit Control - Meaning and Types.

Unit - III Financial Institutions & Concepts

20

Regional Rural Banks, Functions and Development of IDBI, NABARD, ICICI, EXIM Bank.

Recent reforms in Banking sector of India, Current trends in Banking services – e-banking, ATM, Debit Card, Credit Card, Core Banking, Education Loan, Types of Electronic Clearing Services

Recommended Books:

1. Zingales M.L.: Money, Banking and International Trade.
2. Desai Vasant : Central Banking and Economic Development.
3. Panandikar S.G., Mithal D.M.: Banking in India.
4. Shekhar & Shekhar, Banking Theory and Practice, Vikas Publishing House, New Delhi.
5. Hatler, Banks Investment and Funds Management.
6. Mahajan, Mukund (2000), Indian Banking System, Nirali Prakashan, Pune.
7. Khan, M.Y. (2011), Indian Financial System, Tata McGraw Hill, 7th Edition.
8. Deshmukh, D.N. (2014), Indian Banking System, Chandralok Prakashan, Kanpur
9. Bhole, L.M., Mahukud (2011), Financial Institutions and Markets, Tata McGraw Hill, 5th Edition.
10. Mishkin, F.S., Eakings, S.G. (2009), Financial Markets and Institutions, Pearson Education, 6th Edition.
11. Various Latest Issues of RBI Bulletins Annual Reports, Reports on Currency and Finance & Reports of the Working Group.
12. पाटील के.के., सोंडगे एम.एन. (1991), एमपीएससी, बैंकिंग, कैलाश पब्लिकेशन, औरंगाबाद.
13. जोशी, डांगे (1995), बैंकिंग, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.
14. बोधनकर सुधीर, कानेटकर मेधा (2000), भारतीय बैंकिंग प्रणाली, श्री साईनाथ प्रकाशन, नागपूर.
15. खंदारे विलास (2004), पैसा, बैंकिंग आणि वित्त, प्रविण प्रकाशन, देवगाव (रं.) जि. औरंगाबाद.
16. रायखेलकर ए.आर., मंडवकर (2004), अधिकोषण आणि सार्वजनिक वित्त, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद.
17. पुरोहित वसुधा, देव मंदाकिनी (2005), अधिकोषण आणि सार्वजनिक वित्त, श्री विद्या प्रकाशन, पुणे.
18. बैरागी, के.पी. (2014), भारतीय बँक व्यवस्था, अथर्व प्रकाशन, पुणे.
19. सावळे एकनाथ, पाटील लक्ष्मण (2015), बैंकिंग, अरुणा प्रकाशन, लातूर

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
ECONOMICS**

(With Effective from 2017-18)

B.A. Second Year

SEMESTER - IV

Statistical Methods-II(Paper-VIII)

Credits: 03

Periods: 55

Marks 75

Course Rationale:

This paper is the second part of statistical methods for economics. The paper examines the measures of dispersion in terms of range, quartile deviation and co-efficient. It then studies correlation and time series, interpreting meaning, types and importance, applying Karl Pearson's method. This is followed by an introduction of index number illustrating the importance of Laspeyer, Passche and Fisher's methods.

Course Content

Periods

Unit-I Measures of dispersion:

15

Range, Quartile Deviation, Standard Deviation and its Co-efficient.

Unit - II Correlation and Time Series Analysis

20

Meaning and types of Correlation, Importance of correlation - Simple Correlation-Karl Pearson's Method

Meaning and Components of Time Series

Unit-III Index Number:

20

Meaning and Definition. Methods of Construction of Index Number, Importance of Index Number, Laspeyer, Paasche and Fisher's Methods.

Recommended Books:

1. Croxfor, F.E. Cowden D.J. and Kleins (1973), Applied general statistics, prentice Hall, New Delhi.
2. Allen, R.G.D. (1974), Mathematical Analysis for Economists, Macmillan Press, London.
3. Speigal, M.R. (1992), Theory and problems of statistics, McGraw Hill Book, London.
4. Gupta, S.C. and Kapoor V.K. (1993), Fundamentals and applied statistics, S. Chand & Sons; New Delhi.
5. M.C. Sukla, S.S. Gulshan, Statistics, S.Chand & Company Ltd., New Delhi.
6. कोलते एस.एम. (2013), सांख्यिकी तत्व आणि व्यवहार, पिंपळापूरे अँड कं. नागपूर
7. शबनम (2016), संख्यात्मकतंत्रे व संशोधन पध्दती, विद्या बुक्स औरंगाबाद.

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

ECONOMICS

(With Effect from 2017-18)

B.A. Second Year

SEMESTER - IV

Development and Environmental Economics (Paper-VIII)

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

Course Rationale:

This paper glances rapidly on the term Economic Development only to understand the concept of Less Development Countries and their characteristics. It also gives emphasis on factors promoting to and obstacles of Economic Development.

This paper enables students to comprehend the role of agriculture and industrialization in Economic Development. Not only it illuminates the importance of infrastructure in Economic Development, but emphasises the importance of agricultural growth in globalization in terms of Economic Development. At times, it also brings in light the environmental concepts related with Economic Development such as pollution, sustainable development etc.

Course Content

Periods

Unit-I Economic Development: an overview

15

1. Concept of less developed countries.Characteristics of Less developed countries (LDC's)
2. Factors promoting economic development
3. Obstacles to economic development.

Unit-II Sectoral view of Development

20

1. Role of Agriculture in Economic Development
2. Role of Industrialization in Economic Development.
3. Globalization and Agricultural growth.
4. Infrastructure and its importance in Economic Development

Unit-III Environment and Economic Development

20

1. Meaning of Environment, Importance of Environment in Economic Development
2. Meaning of Pollution, types of Pollution - Causes and E.ffects
3. Control of Environmental Pollution.
4. Concept of Sustainable Development, Indicators of Sustainable Development.

Recommended Books:

1. Dixon, John A. and Lovise A. Fallon (1989). "The Concept of Sustainability: Origins, Extensions and Peacefulness for Policy, Society and Natural Resources 2(2): 73-74.
2. Goodland R., Daly, H.E. and E.L. Serafy, S. (eds.) (1991). Environmentally Sustainable Economic Development: Building on Brundtland, Washington, D.C., The World Bank, Environment Deptt. p.85.
3. Barry, Dalal - Clation(1992). Modified EIA and Indicators of Sustainability: First Step Towards Sustainability Analyst; World Bank Conference on Environment and Sustainable Development: Washington, D.C.
4. Barthwal, R.R. and Shukla, J.B. (1993). Technical Educations, Sustainable Development and the Environment : Proceedings of the National Seminar of the Indian Society for Technical Education, IIT, Kanpur, January 1993, Published by Allied Publications, New Delhi, 1994.
5. Barthwal, R.R. (1996). Environmentally Sustainable Development: The Conceptual Framework, Paper presented in the Seventy - ninth Annual Conference of Indian Economic Association Volume.
6. Furtado, Josel dos R. and Tamara Belt with RamchandraJammi (2000) : Economic Development and Environmental, Sustainability, WBI Learning Series, World Bank, Washington, D.C.
7. JGIDR Series (2000). Environment, Economics and Development, Environmental Governance - 5 Mumbai.
8. Kumar Ratnesh (2006), "Environmental Economics Theory & Practices" Deep & Deep Publication Pvt. Ltd. - F - 159, Rajouri Garden New Delhi - 110027.
9. R.K. Lekhi et.al (2008), Development and Environmental Economics, Kalyani Publishers, Ludhiana.
10. Charles, Kolstad (2010), Intermediate Environmental Economics, Oxford University Press, 2nd Edition.
11. खंदारे विलास (2005), विकास आणि पर्यावरणशास्त्र अर्थशास्त्र, कैलाश पब्लिकेशन, औरंगाबाद.
12. व. वि. श. (2006), पर्यावरणशास्त्र, पिंपळापूरे अँड कंपनी. पब्लिशर्स, नागपूर
13. इंगळे बी.डी. (2010), विकास आणि पर्यावरणशास्त्र अर्थशास्त्र, अरुणा प्रकाशन, लातूर.
14. दातीर आर.के. (2012), विकास आणि पर्यावरणाचे अर्थशास्त्र, निराली प्रकाशन, पुणे.
15. भोंग/दांगट/पाटील (2014), पर्यावरणाचे अर्थशास्त्र, सक्सेस पब्लिकेशन, पुणे.
16. कुलकर्णी/दीक्षीत/सोंडगे/डिसले (2014), पर्यावरणशास्त्र, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद.
17. वानखेडे दत्ता (2015), शाश्वत विकास, पी.डी. पब्लिकेशन, पुणे

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED
ECONOMICS

(With Effect from 2017-18)

B.A. Second Year

SEMESTER - IV

Skill Enhancement Course

Data Collection (SEC-II)

Credits: 02

Periods: 45

Marks: 50

Data Collection

<p><u>Course outline:</u> The course will be given in the form of lectures and practical work. Lectures will focus on research, especially with regard to sampling methods, data collection and data preparation. The course will focus on the practical implementation of diverse sample techniques. Students are expected to collect and classify the data.</p> <p><u>Aims and objectives of course:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• To develop the understanding of the basic concept of research.• To develop the understanding of the basic framework of sampling and data collection..• To develop the understanding of various sampling methods and techniques.• To identify various sources of information for data collection.• To develop the understanding of the conducting survey on various issues. <p><u>Learning outcomes of course:</u> On completion of the course, the student shall be able to</p> <ul style="list-style-type: none">• Demonstrate his/her understanding of sampling methods and the ability to use collection of data• Identify the appropriate sample techniques for different kinds of research questions• Identify the appropriate source of data in relation to the collection of research data.• Able to classify and present the collected data in the form of graph, bar diagram, chart etc.	
--	--

	Course Content	Periods
Unit: I	Introduction to Research: Meaning, Objectives, Types and Significance, Research Problem and Steps of Research.	06
Unit: II	Techniques of Sampling: Census Method; Sample Survey- Methods of Sampling.	06
Unit: III	Methods of Data Collection: Meaning- Primary and Secondary data. Sources of Primary and Secondary Data, Methods of Collecting Primary and Secondary Data. Classification and Tabulation of data. Frequency Distribution and Graphical Presentation of data.	12
	SKILL DEVELOPMENT ACTIVITIES (Any five of the following) 1. Prepare a chart showing the steps of research. 2. Prepare a chart showing the sampling technique 3. Prepare Charts showing sources of primary data. 4. Prepare a chart showing sources of secondary data. 5. Collect the data relating to households income and prepare a graph. 6. Construct a questionnaire to measure student's attitude towards the purchase of two wheelers / readymade garments etc. 7. Administer the questionnaire you have developed on selected students (sample size of 10 students) in your college. Discuss any response related to Problems you encountered. 8. Collect the data related to any schemes of your locality and present in front of the students. 9. Illustrate the various types of samples with examples. 10. Construct a questionnaire for collection of primary data on any social issue.	26
		50

Recommended Books:

1. P.H. Karmel and M. Polasek (1978), Applied Statistics for Economists, 4th edition, Pitman.
2. M.R. Spiegel (2003), Theory and Problems of Probability and Statistics (Schaum Series).
3. Cochran, William, G. (2008), Sampling Techniques, Third Edition, Wiley-India, ISBN 978 -81-265-1524-0.Reprint: 2008.
4. Bethlehem, J. (2009), Applied Survey Methods: A Statistical Perspective, Wiley.
5. Uwe Flick (2012), Introducing Research Methodology: A Beginner's Guide to Doing a Research Project, Sage Publications.
6. S.P.Gupta (2012), Statistical Methods, 42nd edition, Sultan chand and sons.
7. Ranjit Kumar (2014), Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners, 4th Edition, Sage Publications.
८. डॉ. काचोळे दा.धो. (१९९३), सामाजिक संशोधन पध्दती, कैलास पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद.
९. गन्देवार एस.एन. (२००४), समाजशास्त्रीय संशोधन पध्दती, विद्याभारती प्रकाशन, नागपूर.
१०. देशमुख राम (२००५), मुलभूत सांख्यिकी, विद्या प्रकाशन, नागपूर.
११. कुलकर्णी, ढमढेरे (२००७), अर्थशास्त्रीय संशोधन पध्दती, डायमंड पब्लिकेशन, पुणे.
१२. कायंदे पाटील (२००९), संशोधन पध्दती, चैतन्य पब्लिकेशन्स, नाशिक.
१३. डॉ. कऱ्हाळे बी.एम.(२०११), शास्त्रीय संशोधन पध्दती, पिंपळापूरे अँड कं. पब्लिशर्स, नागपूर.
१४. पाटील वा.भा. (२०१२), संशोधन पध्दती, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव.
१५. करे बिभीषण, (२०१५), सामाजिक संशोधनाची मूलतत्त्वे, विद्या बुक प्रकाशन, नागपूर.